

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถึงความคิดเห็นของนักศึกษาภาคปกติต่อปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2553 ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาต่อ
2. แนวคิดเกี่ยวกับอุดมศึกษา
 - 2.1 ความหมายของอุดมศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของอุดมศึกษา
 - 2.3 โครงสร้างของอุดมศึกษา
 - 2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อ
 - 3.1 ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
 - 3.1.1 ความหมายของชื่อเสียง
 - 3.1.2 องค์ประกอบของชื่อเสียง
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 3.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน
 - 3.2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน
 - 3.3 สาขาวิชา
 - 3.3.1 ความหมายของสาขาวิชา
 - 3.3.2 สาขาวิชาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
 - 3.4 ค่าธรรมเนียมการศึกษา
 - 3.4.1 ความหมายของค่าธรรมเนียมการศึกษา
 - 3.4.2 ค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
 - 3.5 ความต้องการของผู้ปกครอง
 - 3.5.1 ความหมายของความต้องการ
 - 3.5.2 ประเภทของความต้องการ
 - 3.6 บรรยากาศและสภาพแวดล้อม
 - 3.6.1 ความหมายของบรรยากาศองค์การ
 - 3.6.2 ความสำคัญของบรรยากาศองค์การ
 - 3.6.3 องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ

3.6.4 ความหมายของสภาพแวดล้อม

3.6.5 ลักษณะของสภาพแวดล้อม

3.6.6 สภาพแวดล้อมทางการเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

การศึกษาต่อในปัจจุบันนี้มีความจำเป็นมากในสังคมปัจจุบัน เพราะการทำงานในปัจจุบันนี้การจะหางานที่ดีให้กับตนเองนั้นจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ที่สูงมากพอในการสมัครงาน ดังนั้นการศึกษาต่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักวิชาการมาดังนี้

อรพินทร์ ศิริบุญมา (2539, หน้า 163) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในประเทศไทยได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเตรียมให้ผู้เรียนได้เรียนสิ่งที่จำเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้นั้น จำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนได้สิ่งที่สนองความประสงค์ สนองความพอใจ และความสนใจ ซึ่งทำให้การเรียนการสอนนั้น มีความหมายและมีคุณค่าต่อผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนอีกด้วย เพราะความต้องการในการเรียนส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด การเรียนการสอนในปัจจุบันจึงไม่ใช่เพื่อคนที่รักและสนใจเท่านั้น แต่มีคนที่เลือกเรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ หรือนำไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในภายหลัง

สำนักนโยบายวางแผนการศึกษา (2540, หน้า 14) กล่าวว่า การศึกษาเป็นแนวทางในเบื้องต้นที่จะทำให้ตัวเองไปสู่ความมีสถานภาพในทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต เชื่อว่า การศึกษาที่ดีจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ความอยู่ดีกินดี ความสามารถในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และในทางกลับกันหากไม่มีการศึกษา หรือได้รับการศึกษาไม่เพียงพอ ก็จะมีผลให้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ และถ้าหากบิดามารดามีความเชื่อเช่นนั้น ก็จะนำไปสู่การส่งเสริมสนับสนุนในเรื่อง การเรียนต่อของบุตรหลานได้

เนื่องจากการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีนั้นมีผลอย่างมากต่อการเลือกอาชีพที่จะทำงานภายหลังจากศึกษาจบ ผู้เรียนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอนาคต ซึ่งแต่ละคนจะมีความคิดเห็นในการศึกษาต่อที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ในขณะที่ผู้เรียนกำลังจะศึกษาต่อ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

(2552) ก็มีแนวโน้มในการเข้าศึกษาต่อจากข้อมูลจำนวนนักศึกษาแรกเข้าชั้นปีที่ 1 ได้สรุปจำนวนนักศึกษากาตปกติที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 – 2552 ไว้ รวมทั้ง 6 คณะ ได้แก่ ปีการศึกษา 2550 มีนักศึกษาแรกเข้าจำนวน 1,768 คน ปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษาแรกเข้าจำนวน 1,932 คน ปีการศึกษา 2552 มีนักศึกษาแรกเข้าจำนวน 2,335 คน

แนวคิดเกี่ยวกับอุดมศึกษา

การศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องปกติสามัญในยุคปัจจุบันนี้ เพราะความเจริญก้าวหน้าทางสังคม ทำให้มีความต้องการที่จะเรียนต่อสูงมากขึ้น ทำให้การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอกับความต้องการของบุคคล เนื่องจากสาเหตุหลายๆอย่างไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ความต้องการวุฒิการศึกษาไปใช้ในการทำงาน ทำให้มีอัตราการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้น

1. ความหมายของอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537, หน้า 13-14) ได้ให้ความหมายของการอุดมศึกษาตามที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คือ การศึกษาที่จัดหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ตำนานิยามความหมายให้กว้างออกไปหมายถึงการศึกษาสำหรับคนที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว ซึ่งการอุดมศึกษาเป็นการศึกษาแบบรูปนัย (formal education) เพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิและทักษะให้กว้างขวางลึกซึ้ง ให้ผู้ศึกษารู้จักคิดอ่านด้วยเหตุผลและแสวงหาข้อเท็จจริงที่เป็นระบบและเป็นจริง การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงหมายถึง ความต้องการของคนส่วนใหญ่ที่มุ่งให้จบระดับปริญญาตรี ซึ่งถือว่าเป็นระดับการศึกษาที่จะออกมาประกอบวิชาชีพชั้นสูงได้ โดยถือว่าเป็นผู้ได้รับการศึกษาจะเป็น "บัณฑิต" ซึ่งหมายถึงผู้รู้ เป็นผู้ที่ควรได้รับการยอมรับทั้งในด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ ซึ่งเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ สามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความเจริญงอกงาม

และนอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายเพิ่มเติมของอุดมศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538, หน้า 4) ไว้ว่า เป็นการศึกษาในระดับสูง โดยทั่วไปหมายถึง การศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี โท เอก ในปัจจุบันจะรวมถึงการศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษาทุก ๆ ระดับ เช่น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับสูง (ปวส.) หรือระดับอนุปริญญา

จรัส สุวรรณเวลาและคนอื่นๆ (2540, หน้า 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาในระดับปริญญาตรี ระบบอุดมศึกษา จึงเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์การที่ให้บริการทางการศึกษาในระดับสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรูปแบบการจัดการศึกษาในระดับนี้มักจะอยู่ในรูปของมหาวิทยาลัย ที่มีขอบเขตการดำเนินการกว้างกว่าวิทยาลัยหรือสถาบันที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์จำกัดเฉพาะสาขาวิชา และด้วยความเป็นองค์การ ระบบอุดมศึกษาและส่วนย่อย

ของอุดมศึกษาจึงประกอบไปด้วยเป้าหมายและการประสานงานของสมาชิกในองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 2) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ การศึกษาระดับนี้จัดแบบกว้างให้ผู้เรียนมีความรู้รอบ และเน้นเฉพาะสาขาวิชาชีพให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกและชำนาญทั้งในด้านทฤษฎี ปฏิบัติ และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นๆ หน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาจึงมุ่งดำเนินการเรียนการสอนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ การวิจัยเพื่อแสวงหาข้อมูล ความรู้ใหม่ และพิสูจน์หลักทฤษฎีต่างๆ การบริการชุมชน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาประเทศทุกด้าน และช่วยแก้ปัญหาของชุมชนได้

ทบวงมหาวิทยาลัย (2542, หน้า 15) กล่าวว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมและพัฒนาบุคคลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณภาพในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนมีส่วนช่วยเสริมสร้าง ความเจริญของชุมชน และสังคม การศึกษาระดับอุดมศึกษา ถือว่าเป็นการศึกษาชั้นสูงที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นนักคิด นักค้นคว้า สามารถนำทฤษฎีความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน และสร้างสรรค์วิทยาการแขนงต่างๆ ให้ก้าวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง อาจกล่าวได้ว่าความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า หรือล้าหลังเสื่อมถอยของประเทศ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในภาพรวมของประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงเป็นองค์กรการศึกษาที่มีบทบาทและหน้าที่ที่เด่นชัดในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และพัฒนาวิชาการระดับสูงสุดของประเทศ อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าและนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมและแข่งขัน กับนานาชาติได้

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา (2543, หน้า 35) ได้ให้ความหมายของอุดมศึกษาไว้ว่า อุดมศึกษา คือ ศูนย์กลางทางปัญญา ของสังคม มหาวิทยาลัยเป็นที่ที่รวมบรรดาครูบาอาจารย์ ผู้ทรงความรู้ และสติปัญญา เข้ามาร่วมสร้างสรรค์ ศิลปวิทยาการนานาแขนง ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์หรือศิลป์

พรชูลี อาชวอำรุง (2543, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาชั้นสูงหลังจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากความหมายของอุดมศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงนำมาสรุปความหมายของอุดมศึกษาได้ว่า เป็นการศึกษาในระดับที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ซึ่งจำแนกได้เป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และยังรวมถึงการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับสูง (ปวส.) หรือระดับอนุปริญญา และเป็นการศึกษาที่เน้นวิชาชีพเฉพาะทางหรือสาขาวิชาที่เลือกเรียนทั้งในด้านทฤษฎี ปฏิบัติ และจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นๆ

2. ความสำคัญของอุดมศึกษา

จรัส สุวรรณเวลา, และคนอื่นๆ (2540, หน้า 29) ได้กล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัย หรือ สถาบันอุดมศึกษาโดยรวมเป็นส่วนประกอบสำคัญของสังคมหรือประเทศชาติ มีบทบาทหน้าที่เชิงปรัชญาเป็นสัญลักษณ์ทางปัญญาหรือความเจริญทางความคิด และสถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นแหล่งวิชาการ หรือองค์กรที่สังคมสะสมเก็บรักษาวิชาการไว้ใช้ในการดำเนินกิจการต่างๆ ที่ต้องใช้วิชาการ หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหา การพัฒนาสถานที่ที่ขึ้นป้ายไว้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษา แต่ไม่ได้มีวิชาการอยู่เพียงพอก็เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีแต่ชื่อเท่านั้น วิชาการในมหาวิทยาลัยเก็บไว้ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ ในสมองและความสามารถของอาจารย์ ในห้องปฏิบัติการต่างๆ ในระบบห้องสมุด ตลอดจนศูนย์หรือแหล่งข้อมูล ตลอดจนระบบงานและกิจกรรมทางวิชาการ

สุธรรม อารีกุล (2541, หน้า 39 - 41) ได้กล่าวไว้ว่า ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่สภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ประกอบกับความต้องการของสังคมไทยที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้มีความพร้อมในการที่จะแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจของโลกซึ่งล้วนแล้วแต่มีปัญหาท้าทาย อุดมศึกษาไทยจึงไม่สามารถที่จะอยู่นิ่งเฉยต่อไปได้ จำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทไปตามกระแสหลักต้น ซึ่งมี 4 กระแส คือ 1) อุดมศึกษาสู่ความทันสมัย (modernization) ซึ่งจะมีลักษณะสำคัญ คือ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเป็นคลังแห่งความรู้ทันสมัย ทั้งทรัพยากรมนุษย์อันได้แก่ คณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถที่ทันสมัย และทรัพยากร เทคโนโลยีข่าวสารที่ให้ความรู้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และจะต้องปฏิรูปการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก 2) อุดมศึกษาเปิดเสรี (liberalization) หมายถึงอุดมศึกษาไทยจะต้องเปิดเสรี ไม่ใช่กลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นเจ้าของหรือผูกขาดการศึกษานั้นอีกต่อไป จะต้องเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันในด้านคุณภาพและเพิ่มปริมาณ ประกอบด้วยอุดมศึกษาที่มีการแข่งขันโดยเสรีทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีอิสระในการบริหาร มีการระดมทุนและทรัพยากรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ได้ใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า มีการประเมินและประกันคุณภาพทางการศึกษาโดยเสมอภาค โดยมุ่งเน้นในการแข่งขันกันในด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และมาตรฐาน 3) อุดมศึกษาสู่ปวงชน (popularization) หมายถึง อุดมศึกษาจะต้องเข้าสู่หมูชนได้ทุกระดับตามความต้องการของหมูชนนั้น ซึ่งมีความหลากหลายไม่เหมือนกัน ซึ่งก็คือ อุดมศึกษาที่มีความหลากหลาย เหมาะสมแก่บุคคลและชุมชน สภาพแวดล้อมที่หลากหลายแตกต่างกันในแต่ละที่แต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน และต้องมีความเสมอภาค ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาและสามารถตอบสนองได้ทุกเวลาทุกสถานที่ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตโดยไม่จำกัดคุณวุฒิและวัยวุฒิ และต้องมีความเหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมไทย เป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม 4) อุดมศึกษาสู่สากล (internationalization) หมายถึง อุดมศึกษาต้องพัฒนาสู่นานาชาติ ดุષัับความรู้จากนานาชาติ ถ่ายทอดความรู้และแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยที่อุดมศึกษาควรมี

ความสัมพันธ์ระดับนานาชาติ สามารถดูดซับความรู้จากนานาชาติเข้าสู่คลังแห่งความรู้ และต้องสามารถสร้างสรรค์ความกลมกลืนหรือดุลยภาพระหว่างสังคม วัฒนธรรมไทย หรือความเป็นไทยและความเป็นสากล สัมพันธ์กับชนชาติอื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันได้โดยสันติในประชาคมโลก

ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ (2543, หน้า 5) กล่าวว่า อุดมศึกษา ยังเป็นสถานที่สร้างคนรุ่นใหม่รุ่นใหม่แล้วรุ่นเล่าออกไปเป็นผู้นำของสังคม ยิ่งสังคมเปลี่ยนแปลงไปสลับซับซ้อนมากขึ้นเพียงใด มหาวิทยาลัยก็ยิ่งทวีคุณค่าและความสำคัญเด่นชัดขึ้นเพียงนั้น

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543, หน้า 4/2) การจัดการอุดมศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อสร้างปัญญา ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ คุณธรรมและความสมบูรณ์ให้กับนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตของตน ตลอดจนเพื่อพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ การบริการวิชาการให้แก่ชุมชนและสังคม การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสิ่งแวดล้อม การธำรงรักษาสืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งการเรียนรู้ขั้นสูงและการศึกษาตลอดชีวิต และช่วยเหลือร่วมมือกับการศึกษาทุกระดับ หลักการที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาดำเนินไปอย่างเต็มศักยภาพ ควรยึดหลักการดังนี้ 1) สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ควรยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการอุดมศึกษา ควรมีอิสระในการปกครองตนเอง ความมีอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน และความมีเสรีภาพทางวิชาการและมีระบบที่ตรวจสอบและวัดได้ 2) สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง พึงมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อผู้เรียนสาธารณชนและสังคมของประเทศ 3) สถาบันอุดมศึกษา พึงได้รับการจัดสรรงบประมาณแบบหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

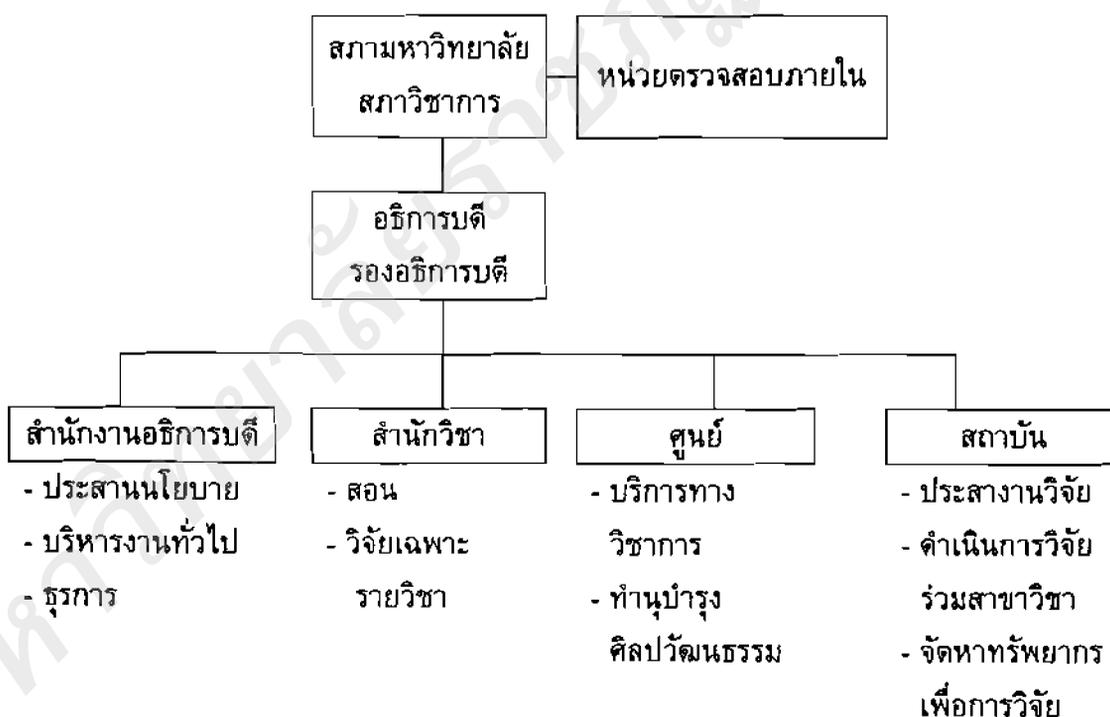
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2544, หน้า 43 – 45) กล่าวว่า การจัดการอุดมศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกจะต้องมีจุดยืนและภารกิจทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ โดยมีข้อกำหนด 3 ประการ คือ ความสอดคล้องกับสังคมมีคุณภาพและมีความเป็นบัณฑิตสากลในศตวรรษใหม่นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์แล้ว จำเป็นที่จะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมนานาชาติ ต้องมีความสามารถในการใช้สื่อภาษาได้หลายภาษา มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบ สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องทบทวนบทบาทของตนเอง เพราะระบบการศึกษารูปแบบใหม่ๆ จะเข้ามาแทนที่ระบบเดิม พร้อมกับการนำเทคโนโลยีสื่อสารมาใช้มากขึ้น มีวิธีการเปลี่ยนการเรียนรู้ การเคลื่อนย้ายทางวิชาการระหว่างประเทศจะมีมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น ความเป็นปึกแผ่นของสังคมแห่งความรู้มีสูงขึ้น การสอนทางไกลได้มีบทบาทมากขึ้นในทุกรูปแบบของเครื่องมือสื่อสาร โดยยึดหลักการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับสังคม มีคุณภาพมาตรฐานสูง มีความเป็นสากลและมุ่งผลิตบัณฑิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม

ดังนั้นอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อประเทศชาติมาก ทั้งเป็นสถาบันที่เป็นแหล่งเก็บความรู้ วิชาการ เป็นสถาบันที่พัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้ประเทศชาติมีความทันสมัย มีความเสรี

ทางความรู้ และทุกคนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ได้อย่างทั่วถึงและมีความเป็นสากล และมีหน้าที่สำคัญในการสร้างปัญญา ความรู้ความสามารถให้กับนิสิตนักศึกษา และบัณฑิต รวมไปถึงพัฒนาองค์ความรู้และให้บริการความรู้แก่สังคม รักษาและสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของชาติ

3. โครงสร้างของอุดมศึกษา

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543, หน้า 5/32) ได้อธิบายโครงสร้างของมหาวิทยาลัยออกนอกระบบไว้ว่า มหาวิทยาลัยมีองค์กรสูงสุดเป็นสภามหาวิทยาลัย และมีสภาวิชาการเป็นฝ่ายสนับสนุนงานวิชาการและมีหน่วยตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบให้การดำเนินงานอิสระอย่างโปร่งใส และการดำเนินงานภายในองค์กรการ มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีรองอธิการบดีเป็นฝ่ายสนับสนุน และกระจายอำนาจลงมายังสำนักงานอธิการบดี สำนักวิชาการ ศูนย์ สถาบัน ดังภาพ 2 และยังมีแนวทางการวางโครงสร้างของสถาบันราชภัฏในอนาคตจากแนวคิดของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543, หน้า 5/37) ดังภาพ 3 อีกด้วย

ภาพ 2 โครงสร้างมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

ภาพ 3 โครงสร้างมหาวิทยาลัยราชภัฏในขนาดตจจากแนวคิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

4. ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2552, หน้า 3 - 4) ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2463 โดยใช้อาคารเรียนชั่วคราว ณ พระที่นั่งจันทรพิศาลในพระนารายณ์ราชนิเวศน์ และใน พ.ศ. 2464 ได้ย้ายมาที่ถนนวิชาเยนทร์ ตำบลท่าหิน บริเวณสถานีสารวัตรทหารมณฑลทหารบกที่ 13 ในปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2479 โรงเรียนลวะศรีที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีลพบุรี เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2483 ได้ย้ายมา ณ ที่ปัจจุบันถนนนารายณ์มหาราช และได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนสตรีลพบุรี "เทพสตรีวิทยาลัย" สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ และเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2498 ได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนสตรีลพบุรี"เทพสตรีวิทยาลัย" เป็น โรงเรียนเทพสตรีวิทยาลัย โดยได้เปิดสอนในหลักสูตร ป.กศ. ในปี พ.ศ. 2498 และ ป.กศ.สูง ในปี พ.ศ. 2500 และเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2501 โรงเรียนสตรีลพบุรีได้เลื่อนฐานะเป็นวิทยาลัยครูตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการเปลี่ยนชื่อโรงเรียนฝึกหัดครู และได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู เมื่อ พ.ศ. 2518 และในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามใหม่แก่วิทยาลัยครูทั่วประเทศว่า "สถาบันราชภัฏ" และโดยพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 มีผลทำให้วิทยาลัยครูเทพสตรีเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏเทพสตรี และในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยของรัฐ พ.ศ. 2547

ปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อ

จากงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัยที่ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์นั้น ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และผลการศึกษาของแต่ละท่านได้ผลสรุปวิจัยออกมาเป็นปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อซึ่งมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและต่างกัน ได้แก่ 1) นิภา เมธาวีชัย (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ในสถาบันราชภัฏธนบุรี จังหวัดสมุทรปราการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้ผลการวิจัยออกมาสรุปเป็นปัจจัยในด้าน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย 2) วุฒิ ฉลวยศรี (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานวิชาการ : กรณีศึกษาแนวทางการเพิ่มจำนวนการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้ผลการวิจัยออกมาสรุปเป็นปัจจัยในด้าน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ความสนใจในโปรแกรมวิชา ค่าธรรมเนียมในการศึกษา ความต้องการของผู้ปกครอง 3) สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารายงานการวิจัย การศึกษาแนวโน้มและความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งได้ผลการวิจัยออกมาสรุปเป็นปัจจัยในด้าน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ความสนใจในโปรแกรมวิชา ค่าธรรมเนียมในการศึกษา ความต้องการของผู้ปกครอง สื่อวัสดุอุปกรณ์ของมหาวิทยาลัย บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย 4) สุริยา เสียงเย็น (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้ผลการวิจัยออกมาสรุปเป็นปัจจัยในด้าน ชื่อเสียงของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ความต้องการของผู้ปกครอง บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งจากผลงานวิจัยของทั้ง 4 ท่านนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยที่พบมาทำการสังเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสรุปออกมาทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

1. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

การศึกษาต่อในปัจจุบันนี้ผู้เรียนมักจะนิยมยึดถือตามชื่อเสียงหรือความเป็นที่รู้จักต่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการเลือกที่จะศึกษาต่อ ซึ่งเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งในปัจจุบันนี้

1.1 ความหมายของชื่อเสียง

บุษบา หินธารี (2544, หน้า 44) ได้กล่าวว่า ชื่อเสียงเป็นความประทับใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนใดคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรืออาจเรียกว่าภาพลักษณ์

กนก อมรปฏิพัทธ์ (2547, หน้า 78) ได้ให้ความหมายของ ชื่อเสียงขององค์กรไว้ว่า การประเมินถึงคุณค่าต่างๆขององค์กรในลักษณะที่เป็นภาพรวมจากมุมมองของผู้บริโภคและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร เช่น นักลงทุน พนักงาน สื่อมวลชน สาธารณชนภายนอก เป็นต้น ซึ่งการประเมินคุณค่าเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางตรงของผู้บริโภคและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร รวมทั้งการสื่อสารภายในรูปแบบต่างๆจากองค์กรหรือสิ่งอื่นๆที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของพฤติกรรมขององค์กรได้

พจณี รัตนมณี (2547, หน้า 25) กล่าวว่า ชื่อเสียงประวัติของสถานศึกษา หมายถึง เกียรติประวัติที่สถานศึกษามี ความเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ความเชื่อมั่น เชื่อถือต่อสถานศึกษา

พรรณแพญแข อุดลย์พันธ์ (2548, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของชื่อเสียงไว้ว่า หมายถึงความประทับใจ ซึ่งได้มาจากการได้มีความรู้และความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือองค์กรนั้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พศ.2542 (2552, ย่อหน้า 1) ให้ความหมายไว้ว่า ชื่อเสียง คือ เกียรติยศ ประวัติที่ได้รับการสรรเสริญ ประวัติที่เลื่องลือ

ฟอมบรัน (Fombrun, 1996, p.23) ได้ให้ความหมายของชื่อเสียงองค์กรไว้ว่าเป็นการรับรู้ถึงการแสดงออกหรือพฤติกรรมขององค์กรทั้งการกระทำในอดีตและแนวโน้มของการกระทำในอนาคต ทั้งนี้การรับรู้หรือความรู้สึกของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรที่เกิดขึ้นเป็นการมองภาพรวมจากองค์ประกอบต่างๆขององค์กรเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นในตลาด โดยการประเมินชื่อเสียงขององค์กรนี้อาจเป็นไปในทางบวก (good) หรือทางลบ (bad)

ดาวลิ่ง (Dowling, 2001, p.7) กล่าวว่า ชื่อเสียงขององค์กรคือ คุณค่าต่างๆที่บุคคลสามารถมองเห็นและรับรู้ได้จากภาพลักษณ์โดยรวมขององค์กร เช่น ความน่าเชื่อถือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เป็นต้น คุณค่าเหล่านี้ จะมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว

จากความหมายของชื่อเสียงดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงนำมาสรุปความหมายของชื่อเสียงขององค์กรได้ว่าเป็น การประเมินคุณค่าขององค์กรจากบุคคลที่ตอบสนองต่อการแสดงออก พฤติกรรม หรือภาพลักษณ์โดยรวมขององค์กรทั้งในอดีต และปัจจุบัน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ในกรณีของมหาวิทยาลัยบุคคลเหล่านี้จึงหมายถึง นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง หรือบุคคลในวงการการศึกษา

1.2 องค์ประกอบของชื่อเสียง

อภิญา พันธุ์สุวรรณ (2548, หน้า 18) กล่าวว่าสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง เกียรติประวัติที่ดี เป็นที่ยอมรับกันว่ามีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี มีศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในสังคมอยู่มากมาย มีอัตราการศึกษาต่อได้ในอัตราที่สูง ซึ่งผู้ปกครองมองเห็นได้ว่าเมื่อลูกก้าวเข้าไปเป็นนักเรียนก็จะสามารถการันตีความสำเร็จของลูกที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งสิ่งที่ยังคงมีความน่าเชื่อถือไว้ได้ก็คือ ความเข้มงวดด้านวิชาการและกิจกรรมพิเศษด้านล่าง

ปารวี ไพบูลย์ยิ่ง (2549, หน้า 5) กล่าวว่าในปัจจุบันผู้ปกครองนิยมส่งลูกเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ดีด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่ 1) ภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษาเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษา และความสำเร็จของบุตรหลาน 2) เพื่อให้บุตรหลานได้เรียนกับเพื่อนที่มีฐานะทางสังคม 3) มีประสบการณ์ตรง คือพ่อแม่ผู้ปกครองสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้นและประสบความสำเร็จ

สถาบันจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย (2552, ย่อหน้า 1) หรือยูเรงค์ (urank) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไว้ 10 ด้าน ได้แก่ 1) อาจารย์และการสอน จำนวนอาจารย์ ต่อ จำนวนนักเรียน คุณภาพการสอน 2) บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ความพร้อมของห้องเรียน บรรยากาศเหมาะสมกับการเรียน 3) ความทันสมัยและเพียงพอของเครื่องมือ อุปกรณ์ ประกอบการเรียน ความทันสมัยของอุปกรณ์ ความเพียงพอของอุปกรณ์สำหรับนักเรียน 4) 4. ความทันสมัยของหลักสูตร หลักสูตรมีความทันสมัย เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบัน 5) การสนับสนุนกิจกรรมและการบริการแก่ผู้เรียน งบประมาณสนับสนุนกิจกรรม การสนับสนุนกิจกรรมจากมหาวิทยาลัย ความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการต่างๆของมหาวิทยาลัย 6) ทุนการศึกษา งบประมาณในการสนับสนุนทุนการศึกษา จำนวนทุนการศึกษา 7) ความคุ้มค่าในการเรียน ประโยชน์ที่ได้รับเทียบกับค่าลงทะเบียนที่จ่ายไป 8) ผลงานวิจัย ด้านงบประมาณที่สนับสนุนงานวิจัย ด้านบุคลากร ด้านผลงาน ด้านบัณฑิตศึกษา 9) ความเชื่อมั่นของผู้เรียน ความเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัย เมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำ 10) ชื่อเสียงและการยอมรับความมั่นใจและการยอมรับจากบริษัท และองค์กรต่างๆ ในการรับเข้าทำงาน ซึ่งจากผลการจัด

อันดับมหาวิทยาลัยราชภัฏยอดเยี่ยมของประเทศไทยประจำปีการศึกษา 2551 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศไทยทั้งหมด 41 แห่ง ได้สรุปผลมหาวิทยาลัยราชภัฏยอดเยี่ยม 10 อันดับแรกออกมาดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 10) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏได้อันดับที่ 7 จากทั้งหมด 41 แห่ง ซึ่งคิด 1 ใน 10 อันดับแรก ซึ่งถือว่าเป็นก้าวหนึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, ย่อหน้า 1) ได้กำหนดดัชนีชี้วัดสมรรถนะหลัก (Key Performance Index) หรือ KPI เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพของมหาวิทยาลัยไว้ 7 มาตรฐานด้วยกัน คือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ได้แก่ ร้อยละของบัณฑิตที่มีงานทำใน 1 ปี ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์ ระดับความพึงพอใจของนายจ้างผู้ประกอบการและผู้ใช้บัณฑิต จำนวนนักศึกษาหรือศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไม่เกิน 3 ปี ที่ได้รับการประกาศเกียรติ จำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษาที่ได้รับรางวัล ในระดับชาติหรือ ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญาโทและปริญาเอกที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ต่อจำนวน 2) มาตรฐานด้านวิจัยและงานสร้างสรรค์ ได้แก่ ร้อยละของงานวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ เงินสนับสนุนวิจัย ร้อยละของอาจารย์ที่รับทุนวิจัย และบทความวิจัยที่ถูกนำไปใช้ในการอ้างอิงในระดับชาติ และผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับรางวัลหรือสิทธิบัตรในรอบ 5 ปี 3) มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมหรือบริการที่จัดเพื่อพัฒนาและเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การเป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน การนำความรู้และประสบการณ์จากการบริการวิชาการและวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอน และการวิจัย 4) มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ร้อยละของโครงการหรือกิจกรรมในการอนุรักษ์ พัฒนาและเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม หรือมีผลงานหรือองค์ความรู้ในการสร้างมาตรฐานศิลปะและวัฒนธรรมและประสิทธิผลจากการทำกิจกรรม 5) มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร ได้แก่ มีการพัฒนาสถาบันให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ มีการใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน จำนวนสิทธิประโยชน์และค่าใช้จ่ายต่อจำนวนนักศึกษางบประมาณ การเข้าร่วมประชุมวิชาการของอาจารย์และนักพัฒนาอาจารย์ทั้งในและต่างประเทศ 6) มาตรฐานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน จำนวนนักศึกษาเทียบกับจำนวนอาจารย์ จำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของอาจารย์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอนของอาจารย์ การพัฒนานักศึกษา ค่าใช้จ่ายใน

การดูแลระบบห้องสมุด คอมพิวเตอร์และศูนย์สารสนเทศ 7) มาตรฐานด้านระบบประกันคุณภาพ ได้แก่ ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง และประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2553) ได้สรุปรายละเอียดดัชนีชี้วัดสมรรถนะหลัก (KPI) สำหรับการจัดอันดับของ การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (world university ranking) ไว้ดังนี้ 1) จำนวนอาจารย์ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ 2) จำนวนอาจารย์ต่างประเทศที่มาสอนหรือวิจัยและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่เดินทางไปยังต่างประเทศ (visiting) 3) จำนวนนักศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ 4) จำนวนนักศึกษาต่างประเทศที่เดินทางมา และนักศึกษาไทยที่เดินทางไปต่างประเทศภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา 5) ค่าเฉลี่ยค่าธรรมเนียมการศึกษาในประเทศและนานาชาติในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา 6) ค่าเฉลี่ยของขนาดชั้นเรียน (class) ระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา 7) จำนวนนักศึกษาชาวไทยและต่างประเทศในระดับบัณฑิตศึกษา 8) รายจ่ายห้องสมุดประจำปี 9) การลงทุนเพื่อชุมชนและวัฒนธรรมทั้งการให้บริการวิชาการและการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม 10) จำนวนเงินทุนวิจัยจากภายนอก 11) ค่าใช้จ่ายสำหรับการลงทุน 12) จำนวนเงินทุนวิจัยจากรัฐบาล เงินรายได้จากอุตสาหกรรม และเงินบริจาคจากศิษย์เก่า 13) ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ศึกษาต่อและมีงานทำ 14) จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่สำเร็จการศึกษา 15) ค่าเฉลี่ยคะแนนที่ใช้รับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อ 16) จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์และถูกนำไปอ้างอิง

จากการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เกิดจากปัจจัยด้านต่างๆที่ส่งผลให้มหาวิทยาลัยเป็นที่รู้จักในสังคมจากการแสดงออก พฤติกรรม หรือภาพลักษณ์โดยรวมของมหาวิทยาลัย ได้แก่ 1) ความสามารถและคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ 2) หลักสูตรที่ทางมหาวิทยาลัยใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) การให้บริการวิชาการแก่ผู้เรียนและสังคม 4) การสร้างผลงานวิจัย 5) ความเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัยและตัวบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา 6) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ 7) มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐาน 8) สถานะทางการเงินที่มั่นคง

2. การจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่มีนักวิชาการได้ให้ข้อมูลไว้ สามารถสรุปสาระสำคัญต่างๆได้ดังนี้

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

สถาบันราชภัฏสงขลา (2543, หน้า 12) อธิบายว่าการจัดการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏหมายถึงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสภาประจำสถาบันหรือหลักสูตรอื่นใดที่สภาประจำสถาบันราชภัฏรับรอง ทั้งนี้อาจจัดเป็นโครงการย่อยตาม

วัตถุประสงค์เฉพาะในแต่ละกรณีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพของคน เพิ่มพูนวิทยฐานะประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประสพการณ์และคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ (2543, หน้า 16) อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนปัจจุบันต้องสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่เพียงแต่ที่สถาบันการศึกษา โรงเรียน มหาวิทยาลัย เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันสามารถนำเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารเข้ามาประยุกต์ใช้ ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ชัดเจนขึ้น จากเดิมที่นักเรียนต้องเดินทางมาศึกษาที่สถาบัน หลังจากนำระบบเอ็กทราเน็ต (extranet) เข้ามาประยุกต์ใช้ นักศึกษาสามารถศึกษาได้จากศูนย์ที่สถาบันนั้นเปิดสอนโดยใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ทำให้ภาพการสอนของอาจารย์ที่สถาบัน สามารถถ่ายทอดไปยังศูนย์อื่นของสถาบันได้ อีกทั้งการเรียนการสอนนี้สามารถทำได้ทั้งแบบทางเดียวซึ่งนักเรียนไม่สามารถพูดตอบโต้กับอาจารย์ได้ และแบบสองทาง คือ นักเรียนสามารถพูดโต้ตอบและถามคำถามได้ ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศการเรียนการสอนเหมือนอยู่ในห้องเดียวกัน

พรวิภา สุดสุนทร (2545, หน้า 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง จุดเน้นและวิธีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนให้ได้รับความรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ลวภา ทองอยู่เรือง (2547, มิถุนายน 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบ อย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้นๆ โดยทั่วไปแบบแผนการดำเนินการสอนดังกล่าว มักประกอบด้วยหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและกระบวนการที่มีลักษณะเฉพาะอันจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนด ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัดและดำเนินการสอนอื่นๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเช่นเดียวกันได้

อภิญา พันธุ์สุวรรณ (2548, หน้า 15) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระบบการเรียน หลักสูตรของสถานศึกษา และแนวการสอน ซึ่งในปัจจุบันสถานศึกษามีหลักสูตรให้เลือกมากมาย เช่น หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรสามัญ สองภาษา ระบบอินเตอร์ ตลอดจนสถานศึกษาแนวการสอนที่แตกต่างออกไป เช่น วิถีพุทธ วอลดอร์ฟ หรือ นีโอฮิวแมนนิสต์

จกภพ ไทยมณี (2549, หน้า 44) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง วิธีที่ใช้ในการบริหารจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบหลายด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านระบบการเรียน ด้านแนวการสอน เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนให้ได้รับความรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน จึงสามารถสรุปความหมายได้ว่า เป็นระบบการเรียนการสอน ของสถานศึกษาที่ทางสถาบันกำหนด ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทางสถาบันนำไปใช้ใน

การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร ด้านระบบการเรียน ด้านแนวการสอนก็ตาม โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินการสอนของตนในการจัดการเรียนการสอนได้

2.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยาธรราช (2534, หน้า 3) กล่าวว่าการศึกษาทางไกลนับเป็นพัฒนาการหนึ่งของการศึกษาที่ประเทศต่างๆ ได้มีการนำมาใช้จัดและดำเนินการ เพื่อเป็นส่วนเสริมเติมเต็มระบบการศึกษาที่มีมาแต่เดิม ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศสามารถทำให้ประชากรทุกกลุ่มที่มีอยู่ทุกพื้นที่ไม่ว่าจะกระจายอยู่ในชนบทหรือกระจุกอยู่ในเมือง ให้สามารถได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง และต่อเนื่อง

จรัส สุวรรณเวลา, และคนอื่นๆ (2540, หน้า 6 – 8) ได้อธิบายไว้ว่าอุดมศึกษาได้แบ่งการศึกษาเป็นหลายระดับ ได้แก่ ปริญญาตรี โท และเอก หรือปริญญาบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต การศึกษาแต่ละระดับมีเป้าหมายหลักแตกต่างกัน คือ 1) การศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ ปริญญาบัณฑิตมีเป้าหมายในการสร้างผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะในวิชาการหรือวิชาชีพสาขานั้นๆ ในระดับต้น แต่ระดับที่ใช้การได้ในหลายสาขาวิชาชีพ เช่น แพทยศาสตร์ นิติศาสตร์ การศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นการสร้างผู้ที่มีความรู้ความสามารถในลักษณะทั่วไปในวิชาชีพนั้น หลังจากนั้นอาจฝึกฝนเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะหรือศึกษาเพิ่มเติมในระดับสูงขึ้น เพื่อประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง แต่ในบางสาขาวิชา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ มีการแยกเฉพาะทางในระดับปริญญาตรี โดยมีการเรียนร่วมเฉพาะในหนึ่งหรือสองปีแรก หลังจากนั้นก็มีสาขาวิชาหลักหรือวิชาเอกที่เลือกเป็นการเฉพาะ เช่น วิศวกรรมไฟฟ้า ฟิสิกส์ เคมี หรือภาษาตะวันตก เป็นต้น 2) การศึกษาระดับปริญญาโทหรือมหาบัณฑิตเป็นระดับที่สูงขึ้นกว่าปริญญาตรีโดยอาจแบ่งได้เป็น 2 สาย คือ สายวิชาชีพ กับสายวิชาการ สำหรับสายวิชาชีพนั้นเกิดจากความรู้ในสาขานั้นๆ มีมาก ระดับปริญญาตรีครอบคลุมได้เพียงส่วนเดียว ในการปฏิบัติงานต้องใช้ความรู้ความสามารถมากขึ้น หรือลึกซึ้งมากขึ้น จึงต้องเติมโดยจัดเป็นการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งอาจเป็นความรู้ความสามารถในวิชาที่กว้างเท่าปริญญาตรี หรือเจาะเฉพาะเป็นสาขาเฉพาะทางของศาสตร์นั้นๆ ส่วนในสายวิชาการนั้น การศึกษาระดับปริญญาโท มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่จะทำการวิจัยในศาสตร์นั้นๆ ทั้งในส่วนที่เป็นปรัชญา หลักการและวิธีวิทยาทางการวิจัย ซึ่งแตกต่างกันในศาสตร์ต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างถูกต้องและการใช้เหตุผลหาข้อสรุปมีความสำคัญมาก การทำวิทยานิพนธ์ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาในระดับนี้ การศึกษาจะเน้นการสัมมนาและการประชุมกลุ่ม ได้มีวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาในระดับนี้เพื่อรักษาคุณภาพของการศึกษา ทั้งในรูปของการพิจารณารับหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ การมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการสอบเพื่อ “ป้องกัน” วิทยานิพนธ์ 3) การศึกษาระดับปริญญาเอก หรือดุษฎีบัณฑิต เป็นการศึกษาในระดับสูงสุดในทางวิชาการและวิชาชีพ ใน

หลายสาขาจะรวมศาสตร์เข้าด้วยกันเป็นปรัชญาคุณฐิบัณฑิต (doctor of philosophy) ซึ่งแสดงว่าศาสตร์ทั้งหลายเมื่อถึงระดับสูงสุดแล้วจะรวมตัวกันเป็นเอกภาพ การศึกษาระดับปริญญาเอกต้องมีการวิจัย ซึ่งมุ่งหวังสร้างความรู้ใหม่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จึงเป็นหัวใจของการศึกษาคณิศตต้องเกิด ภาวนามยปัญญา หรือการคิดพิจารณาด้วยตนเองอย่างถ่องแท้ รายวิชาต่างๆที่เรียนเป็นเพียงฐานทั้งทางกว้างและทางลึกเพื่อเตรียมการสำหรับวิทยานิพนธ์ ความลึกซึ้งและความเข้มของศาสตร์จึงเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพของการศึกษา การศึกษาที่มีแต่รูปแบบคล้ายกับเป็นระดับปริญญาเอก แต่ขาดความลึกซึ้งและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หาใช่การศึกษาในระดับปริญญาเอกไม่ และนอกจากนี้ การเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบอาจจะเหมาะกับเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันไป ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษารูปแบบและทดลองการสอนตามรูปแบบเหล่านั้น เพื่อให้การสอนของตนได้ผลดีที่สุด ความสำคัญในการที่อาจารย์ผู้สอนรู้จักรูปแบบต่างๆของการสอน และเลือกรูปแบบการสอนที่เหมาะสมนั้นเป็นเรื่องที่ยอมรับกันโดยทั่วไป แต่การที่จะทำให้อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ผู้ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาในเรื่องการสอนโดยตรงทั้งในเรื่องจิตวิทยาในการสอนหรือรูปแบบการสอน ได้เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากต้องมีรูปแบบวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างเท่าเทียมกันและเป็นมาตรฐาน

กรมวิชาการ (2542, หน้า 6) ได้ให้แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 อย่าง คือ 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกชั้นตอน 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน 3) การที่ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

สถาบันราชภัฏสงขลา (2543, หน้า 17-18) ได้อธิบายถึงการจัดการเรียนการสอนว่า มี 3 ส่วน คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร และระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน 2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรต่างๆมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม 3) การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยการศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

ทิศนา ขัมณี (2545, หน้า 219) กล่าวว่าไว้ว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอน คือ สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้จัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดต่างๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือ

ขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนไว้ 4 ส่วนด้วยกัน คือ

- 1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อเป็นพื้นฐาน หรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้นๆ
- 2) มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
- 3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
- 4) มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นวลจิตต์ ชาวศิริพิงษ์, เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า, และชัชเจน ไทยแท้ (2545, หน้า 15) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้ 1) คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 2) การเน้นความต้องการของผู้เรียน 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน 4) การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย 5) มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน 6) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ 7) การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 8) สร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง 9) การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ 10) การมีจุดมุ่งหมายการสอน 11) ความเข้าใจผู้เรียน 12) ภูมิหลังผู้เรียน 13) การไม่ยึดวิธีการใดวิธีหนึ่ง 14) การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัตมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งด้านกิจกรรม การสร้างบรรยากาศและรูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิควิธีการ 15) การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป 16) การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

สุทนต์ ศรีไสย์ (2545, หน้า 9 – 10) ได้กล่าวว่า รูปแบบการสอนที่ได้มีการนำมาใช้ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่เหมาะสมมีหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ทราบกันอย่างกว้างขวางจะเป็นรูปแบบของ ดิคค์ และคาเรย์ (Dick & Carey) ซึ่งมีจุดเน้นอยู่ 3 ประการคือ 1) พิจารณาผลผลิตจากการสอน 2) พัฒนาการสอน 3) ประเมินประสิทธิภาพการสอน และมีระบบการสอนอยู่ 9 ขั้นตอน เรียงลำดับจากขั้นที่ 1 ไปถึงขั้นที่ 9 ได้แก่ 1) เป้าหมายของการสอน (instructional goals) 2) การวิเคราะห์การสอน (instructional analysis) 3) การจัดพฤติกรรมและลักษณะของผู้เรียน (entry behaviors and learner characteristics) 4) วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ (performance objectives) 5) ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ (criterion-referenced test items) 6) กลยุทธ์การสอน (instructional strategy) 7) สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน (instructional materials) 8) การประเมินผลเพื่อพัฒนา (formative evaluation) 9) การประเมินผลรวม (summative evaluation)

ปารวี ไพบูลย์ยิ่ง (2549, หน้า 14 – 18) กล่าวว่า ในปัจจุบันมีนวัตกรรมรูปแบบการสอนแบบใหม่เริ่มเป็นที่รู้จักในประเทศไทย คือ 1) รูปแบบวิถีพุทธ (Buddhist oriented school) คือ การนำเอาหลักธรรมพระพุทธศาสนาใช้ในสถานศึกษา โดยจะเน้นการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา 2) ซัมเมอร์ฮิลล์ (Summer Hill) คือการสอนควบคู่ไปกับหลักวิถีพุทธ และเกษตรกรรมชาติ ให้อิสระแก่เด็กในการเลือกกิจกรรมตามความสนใจ 3) มนุษยนิยมใหม่ (Neo Human) เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นความสำคัญทางด้านจิตใจ ให้มีความรัก และเอาใจใส่ดูแลสรรพสิ่งในจักรวาล รวมทั้งใช้ชีวิตอยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ 4) มอนเตสซอรี (Montessori) เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด โดยการผสมผสานการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตสภาพสังคม และวัฒนธรรม 5) วอลดอร์ฟ (Waldorf) เป็นรูปแบบการสอนให้รู้จักจุดยืนที่สมดุลของตนในโลกนี้ โดยมุ่งพัฒนาเด็กให้มีบุคลิกภาพที่สมดุลกลมกลืน 6) กฤษณามูรติ (Krishnamurti) เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้ความสำคัญในด้านความคิด การเฝ้าสังเกตเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจด้วยตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, ย่อหน้า 1) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนว่ามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และสถาบันราชภัฏเปิดรับนักศึกษา 2 ประเภท คือ 1) นักศึกษาภาคปกติ หมายถึง นักศึกษาที่มีโปรแกรมการเรียนในพระราชการตามปกติตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ของปี 2) นักศึกษาภาคพิเศษ หมายถึง นักศึกษาที่เข้าศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาปวง หรือ นักศึกษาที่เข้าศึกษาตามโครงการอื่นใดที่ไม่ใช่ภาคปกติ ซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีโปรแกรมการเรียนในวันเสาร์ อาทิตย์ เวลาปกติ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีได้จัดการศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาต่างๆมากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีการเปิดหลักสูตรนานาชาติ มีโครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีการขยายโครงการจัดตั้งวิทยาเขตไปยังจังหวัดสิงห์บุรี และสุพรรณบุรี และมีการเปิดศูนย์การศึกษาของมหาวิทยาลัยในจังหวัดสระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และนครสวรรค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2552, หน้า 3 - 4)

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระบบการเรียนการสอน ของสถานศึกษาที่ทางสถาบันกำหนด ซึ่งเป็นรูปแบบที่ทางสถาบันนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) ความเท่าเทียมกันในการจัดการเรียนการสอน 2) มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน 3) เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 4) การใช้แนวคิดและทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน 5) ความสามารถในการดูแลและจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน 6) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. สาขาวิชา

จากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา สามารถสรุปสาระสำคัญต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 ความหมายของสาขาวิชา

เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544, หน้า 97) ได้ให้นิยามของสาขาวิชาประกอบด้วย สาระและกิจกรรมดังนี้ คือ หลักสูตร นักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนานักศึกษา การบริหารและการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ดังนั้นโปรแกรมวิชาจึงมีลักษณะเป็นองค์รวมเป็นการบริหารงานวิชาการที่มีตัวเนื้อหาสาระทั้ง 5 ประการ การเปิดสอนสาขาวิชาใด จะต้องคิดมากจากปลายสุดของระบบ คือ จะผลิตบัณฑิตไปทำอะไร ใครคือลูกค้า ลูกค้าต้องการที่มีคุณลักษณะอย่างไร นำความต้องการของลูกค้า มาผนวกกับปรัชญาความเชื่อและความชำนาญของสถาบันและชุมชนจะสามารถกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตได้

วิกิพีเดีย (2553, ย่อหน้า 1) ได้ให้ข้อมูลของ สาขาวิชา หรือสาขาการศึกษา (field of study) ไว้ว่า หมายถึงสาขาความรู้ หรือ การวิจัยที่เปิดสอนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย คำว่า สาขาวิชา ได้รับการนิยามและยอมรับโดย วารสารวิชาการที่ตีพิมพ์ผลงานวิจัย และโดยสมาคมผู้รู้ (learned societies) และโดยภาควิชาหรือคณะวิชาที่ บุคคลผู้อยู่ในสาขาวิชานั้นๆ สังเกต โดยปกติ สาขาการศึกษาต่างๆ มักมีสาขาย่อยหรือแขนงวิชาแตกออกไป เส้นแบ่งระหว่างสาขาย่อยมักยังมีความคลุมเครือและมีกฎเกณฑ์ที่ไม่ชัดเจน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2553, ย่อหน้า 1) ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาไว้ สามารถสรุปได้ว่า สาขาวิชาที่ทางมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง กำหนดให้มีขึ้นนั้น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชา หรือหลายกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญา และประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ ผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งดำเนินการวิจัยและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของชาติ

ดังนั้น สามารถสรุปความหมายของสาขาวิชาได้ว่า สาขาวิชา เป็น สาขาความรู้ที่เปิดสอนในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ใบประกาศที่แสดงให้เห็นว่าสำเร็จการศึกษาแล้ว ซึ่ง ภายในสาขาวิชา จะต้องประกอบไปด้วย หลักสูตร นักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนานักศึกษา การบริหารและการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

3.2 สาขาวิชาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (2552, ย่อหน้า 1) ได้มีการระบุสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชไว้ดังนี้ 1) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ประกอบไปด้วยสาขาวิชา คณิตศาสตร์ จิตวิทยาและการแนะแนว พลศึกษา

ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา การศึกษาปฐมวัย 2) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี 3) หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คือสาขาวิชานิติศาสตร์ 4) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ประกอบไปด้วยสาขาวิชา การจัดการทั่วไป และ เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ 5) หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คือสาขาวิชาการบัญชี 6) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ได้แก่สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ และ การปกครองท้องถิ่น 7) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต ประกอบไปด้วยสาขาวิชา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คณิตศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ จุลชีววิทยา ชีววิทยาประยุกต์ ฟิสิกส์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา-การฝึกและการจัดการกีฬา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สุขภาพ-การส่งเสริมสุขภาพเด็ก วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร สถิติประยุกต์ สาธารณสุขชุมชน สาธารณสุขศาสตร์ เกษตรศาสตร์ เคมี เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีเซรามิก วิทยาการพัฒนารักษาภาพชีวภาพ 8) หลักสูตรศิลปบัณฑิต ได้แก่ สาขาวิชาจิตรกรรม และ ออกแบบนิเทศศิลป์ 9) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ประกอบไปด้วยสาขาวิชา การพัฒนาชุมชน ดนตรี นาฏศิลป์และการละคร นิเทศศาสตร์ บรรณารักษ์และสารนิเทศศาสตร์ ภาษาอังกฤษธุรกิจ ภาษาไทย รัฐประศาสนศาสตร์ ศิลปกรรม ภาษาไทยเพื่ออาชีพ วัฒนธรรมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว 10) หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต คือสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล (2553, ย่อหน้า 1) ได้ระบุสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ทั้งในด้าวมหาวิทยาลัย และวิทยาเขตต่าง ๆ ไว้ดังนี้ 1) คณะศิลปศาสตร์ ประกอบไปด้วยสาขาวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ 2) วิทยาลัยศาสนศึกษา คือสาขาวิชา ศาสนศึกษา 3) คณะทันตแพทยศาสตร์ คือสาขาวิชาทันตแพทย์ 4) คณะวิศวกรรมศาสตร์ ประกอบไปด้วยสาขาวิชา วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหกรรม วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมไฟฟ้าสื่อสาร 5) คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ คือสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม 6) มหาวิทยาลัยมหิดล กาญจนบุรี มีสาขาวิชา เทคโนโลยีการอาหาร ชีววิทยาเชิงอนุรักษ์ วิทยาศาสตร์การเกษตร ธรณีศาสตร์ 7) วิทยาลัยการจัดการ ประกอบไปด้วยสาขาวิชา การจัดการบัณฑิต บัญชีบัณฑิต 8) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ คือ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ 9) คณะเทคนิคการแพทย์ ได้แก่สาขาวิชา เทคนิคการแพทย์ และรังสีเทคนิค 10) คณะพยาบาลศาสตร์ คือสาขาวิชาการพยาบาล 11) คณะสาธารณสุขศาสตร์ คือ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ 12) คณะกายภาพบำบัดและวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวประยุกต์ ได้แก่สาขาวิชา กายภาพบำบัด และกิจกรรมบำบัด 13) คณะเภสัชศาสตร์ คือ สาขาวิชาเภสัช 14) คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้แก่สาขาวิชา แพทยศาสตรบัณฑิต พยาบาลศาสตรบัณฑิต 15) วิทยาลัยราชสุดา คือ สาขาวิชาทฤษฎีการศึกษา 4 ปี และ 5 ปี 16) คณะวิทยาศาสตร์ ได้แก่สาขาวิชา คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา เทคโนโลยีชีวภาพ ฟิสิกส์ พฤกษศาสตร์ 17) คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คือสาขาเวช

ระเบียบต่อเนื่อง 2 ปี 18) คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล ประกอบไปด้วยสาขาวิชา แพทย์ศาสตร์ เวชศาสตร์การธนาคารเลือด กายอุปกรณ์ศาสตร์ การแพทย์แผนไทยประยุกต์ เทคโนโลยีการศึกษาแพทย์ศาสตร์ 19) วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา การออกกำลังกายและการกีฬา 20) คณะสัตวแพทยศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชา สัตวแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2552, สารบัญ) ในระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 6 คณะ แต่ละคณะจะมีสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่เหมือนกัน ได้แก่ 1) คณะครุศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ระดับปริญญาตรี 4 ปี คือ สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา และสาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา ระดับปริญญาตรี 5 ปี คือ สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย และสาขาวิชาพลศึกษา 2) คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ระดับปริญญาตรี 4 ปี คือ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย และสาขาวิชาการจัดการสำนักงานอัตโนมัติ ระดับปริญญาตรี 5 ปี คือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา 3) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ระดับปริญญาตรี 4 ปี คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกล สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม และสาขาวิชาวิศวกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง(2ปีหลังอนุปริญญา) คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แบ่งเป็น 5 แขนง คือ แขนงเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ แขนงเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม แขนงเทคโนโลยีเครื่องกล แขนงเทคโนโลยีการผลิต แขนง เทคโนโลยีก่อสร้าง 4) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี 5 ปี คือ สาขาวิชาดนตรีศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี 4 ปี คือ สาขาวิชาภาษาจีน สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ(ภาคภาษาอังกฤษ) สาขาวิชาศิลปกรรม สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาดนตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น และสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ 5) คณะวิทยาการจัดการ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ระดับปริญญาตรี 4 ปี คือ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการการคลัง สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และธุรกิจบริการ สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการบัญชี ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง (2ปีหลังอนุปริญญา) คือ สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ แขนงวิชาการบัญชี 6) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ระดับปริญญาตรี 5 ปี คือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับปริญญาตรี 4 ปี คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร สาขาวิชาชีววิทยาประยุกต์ สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สาขาวิชาเคมี สาขาวิชา

เกษตรศาสตร์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางสถิติ สาขาวิชาเคมีอุตสาหกรรม และสาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2553, ย่อหน้า 1) ได้อธิบายสาขาวิชาที่สังกัด คณะต่างๆของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ไว้ดังนี้ 1) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบไปด้วยสาขาวิชา เคมี วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร อุตสาหกรรมอาหารและการบริการ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม(การจัดการอุตสาหกรรม) เทคโนโลยีอุตสาหกรรม(คอมพิวเตอร์อุตสาหกรรม) วิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบไปด้วยสาขาวิชาภาษาไทย ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ จิตวิทยา ภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษธุรกิจ บรรณารักษศาสตร์ฯ รัฐศาสตร์ การออกแบบแฟชั่น การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ศิลปะประดิษฐ์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ 3) คณะวิทยาการจัดการ ประกอบไปด้วยสาขาวิชา นิเทศศาสตร์(โฆษณา) นิเทศศาสตร์(ประชาสัมพันธ์) นิเทศศาสตร์(วารสารศาสตร์) นิเทศศาสตร์(วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมท่องเที่ยว(ธุรกิจโรงแรม) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว(ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว(ธุรกิจท่องเที่ยว) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว(ธุรกิจการบิน) และกลุ่มหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตที่มีทั้งแบบ ปริญญาตรี และ 2 ปีหลัง อนุปริญญา ได้แก่สาขาวิชา การบริหารธุรกิจ(การบริหารทรัพยากรมนุษย์) การบริหารธุรกิจ(การเงินการธนาคาร) การบริหารธุรกิจ(การตลาด) การบริหารธุรกิจ(คอมพิวเตอร์ธุรกิจ) การบริหารธุรกิจ(ธุรกิจระหว่างประเทศ) การบริหารธุรกิจ(การบัญชี) เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ(การจัดการอุตสาหกรรม) เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ(ธุรกิจระหว่างประเทศ) การจัดการทั่วไป และสาขาวิชาการ บัญชี 4) คณะครุศาสตร์ ประกอบไปด้วยสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของสาขาวิชา จะสามารถบอกได้ว่า สาขาวิชา คือ สาขาความรู้ ที่เปิดสอนในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งสาขาวิชาที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ 1) คุณภาพและมาตรฐานของสาขาวิชาในการเทียบเคียงระดับกับมหาวิทยาลัยอื่น 2) ความหลากหลายของวิชาที่มีให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างอิสระ 3) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของสาขาวิชาต่างๆ

4. ค่าธรรมเนียมการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียมการศึกษา สามารถสรุปสาระสำคัญต่างๆได้ดังนี้

4.1 ความหมายของค่าธรรมเนียมการศึกษา

สุณี ฉัตราคม, และคนอื่นๆ (2537, หน้า 11) กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายในการให้ การศึกษาของบุตรหลาน หมายถึงการลงทุนส่วนตัว (private cost) ประกอบด้วยค่าธรรมเนียม การเรียน ค่าแบบเรียน ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าเครื่องแบบและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

การศึกษาของผู้เรียน ซึ่งผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุตรหลานของตน

รัตน์สภา ดันดาปกุล (2541, หน้า 25) กล่าวว่า ค่าใช้จ่าย หมายถึง เงินที่ต้องจ่ายไปเพื่อผลตอบแทนบางประการ ซึ่งอาจจะเป็นการซื้อหรือเข้ารับบริการก็ได้

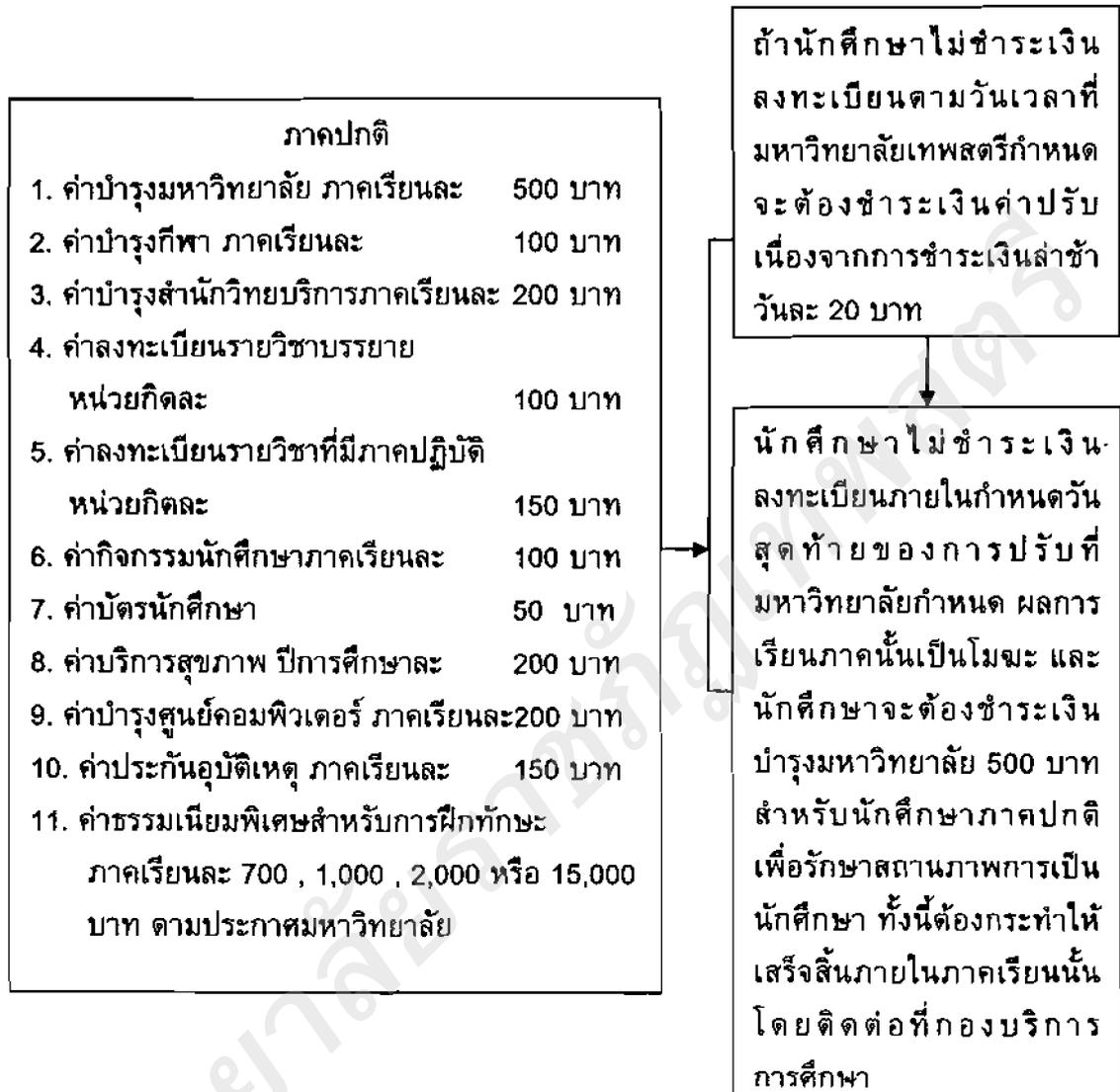
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2547, หน้า 12 – 19) ได้ให้คำจำกัดความของค่าใช้จ่ายของผู้เรียนว่า เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนี้คิดจากเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน (ในกรณีที่นักเรียนต้องเสียค่าเล่าเรียน) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงการศึกษา และค่าหนังสือ ค่าพาหนะ ในการเดินทางไปสถานศึกษา ค่าเครื่องแต่งกาย ค่ากิจกรรมต่างๆ และอุปกรณ์การเรียนทุกชนิด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องจ่ายในการศึกษาแก่บุตรหลานซึ่งผู้ปกครองเป็นผู้ลงทุน ได้แก่ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าอาหาร ค่ากิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวได้ ดังนั้นการที่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองจะทำการตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาให้แก่บุตรหลานจึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆของครอบครัวประกอบกันด้วย เป็นต้น หากค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสูงย่อมส่งผลกระทบมากขึ้น เพราะทำให้ครอบครัวได้รับความเดือดร้อนต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้

จากเนื้อหาสาระที่กล่าวมา สามารถสรุปความหมายของ ค่าธรรมเนียมการศึกษา ได้ว่า เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนต้องจ่ายให้กับทางสถานศึกษา ซึ่งจะประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายในต่าง ๆ เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงการศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆที่จำเป็นในการศึกษาของผู้เรียน

4.2 ค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2549) ได้อธิบายรายละเอียดค่าธรรมเนียมการศึกษาของทางมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้ 1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 500 บาท 2) ค่าบำรุงการศึกษา 300 บาท 3) ค่าชุดวิชา ชุดวิชาละ 300 บาท 4) ค่าวัสดุการศึกษา ขึ้นอยู่กับรายวิชาต่างๆ ซึ่งอยู่ระหว่าง 400 – 3,400 บาท

การคิดค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2551, หน้า 266) นั้น ขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษานักศึกษาเช่น ค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ค่าบำรุงกีฬา ค่าบำรุงสำนักวิทยบริการ ค่ากิจกรรมนักศึกษา ค่าบัตรนักศึกษา ค่าบริการสุขภาพ ค่าประกันอุบัติเหตุ และค่าธรรมเนียมพิเศษต่างๆ แล้วนำไปรวมกับค่าหน่วยกิตที่นักศึกษาต้องเรียนในภาคเรียนนั้นๆ ทั้งรายวิชาบรรยายและรายวิชาปฏิบัติ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้มีการหาทางช่วยเหลือให้กับนักศึกษาที่ประสบปัญหาทางการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา โดยมีการช่วยเหลือทั้งในด้านทุนการศึกษา และกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งในส่วนของเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมการศึกษา สามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังภาพ 4

ภาพ 4 ค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนของนักศึกษาภาคปกติมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2551, ย่อหน้า 1) ได้ให้รายละเอียดอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาเหมาจ่าย สำหรับนิสิตปริญญาตรี ไว้ 2 ส่วน ได้แก่ 1) อัตราค่าธรรมเนียมต่อภาคการศึกษา 2) อัตราค่ารักษาสุขภาพนิสิต ซึ่งสามารถแสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาเหมาจ่าย สำหรับนิสิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

คณะ	46	47	48	49	50 - 51
1. เกษตร	9,900	9,900	9,900	9,900	12,600
2. ประมง	9,900	9,900	9,900	9,900	12,600
3. วนศาสตร์	10,900	9,900	10,900	10,900	13,600
4. วิทยาศาสตร์	11,200	10,900	11,200	11,200	14,900
วิทยาศาสตร์ (วิทยาการคอมฯ ภาคพิเศษ)	32,000	11,200	32,000	32,000	35,700
5. วิศวกรรมศาสตร์	12,300	32,000	12,300	12,300	16,000
วิศวกรรมศาสตร์ ภาคพิเศษ	25,000	12,300	33,000	33,000	36,700
วิศวกรรมศาสตร์ หลักสูตรนานาชาติ	60,000	25,000	60,000	60,000	60,700
วิศวกรรมศาสตร์ ศึกษาต่ออีก 1 ปริญญา	16,600	60,000	16,600	16,600	20,300
วิศวกรรมศาสตร์ ศึกษาบางรายวิชา	12,900	16,600	12,900	12,900	12,900
6. ศึกษาศาสตร์	8,900	8,900	8,900	8,900	11,600
7. เศรษฐศาสตร์	8,900	8,900	8,900	8,900	11,600
เศรษฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ)	30,000	30,000	30,000	30,000	30,200
8. สังคมศาสตร์	8,900	8,900	8,900	8,900	11,600
สังคมศาสตร์ (ภาคพิเศษทุกสาขา)	34,000	34,000	34,000	34,000	35,000
9. สัตวแพทยศาสตร์	12,300	12,300	12,300	12,300	15,000
10. อุตสาหกรรมเกษตร	11,700	11,700	11,700	11,700	15,400
อุตสาหกรรมเกษตร (ภาคพิเศษ)	33,000	33,000	33,000	33,000	37,700
11. มนุษยศาสตร์	8,900	8,900	8,900	8,900	11,600
มนุษยศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ ภาคพิเศษ)	-	-	-	-	33,200
12. บริหารธุรกิจ	8,900	8,900	8,900	8,900	11,600
บริหารธุรกิจ (บัญชีภาคพิเศษ)	30,000	30,000	30,000	33,000	34,700
13. เทคนิคการสัตวแพทย์	10,600	10,600	10,600	10,600	12,300
14. สถาปัตยกรรมศาสตร์	12,400	12,400	12,400	12,400	15,100

ตาราง 2 (ต่อ)

อัตราค่ารักษาสถานภาพนิสิต	ภาคแรกที่เข้าศึกษาภาคต่อไป	
นิสิตภาคปกติ	3,100	2,000
นิสิตภาคปกติ (วิทยาการคอมฯ, อุตสาหกรรม, วิศวกรรม)	5,100	4,000
นิสิตภาคพิเศษ (เศรษฐศาสตร์, บัญชี)	6,100	5,000
นิสิตภาคพิเศษ (รัฐศาสตร์)	4,000	4,000
นิสิตวิศวกรรมฯ นานาชาติ รหัส 49 หรือน้อยกว่า	10,000	10,000
นิสิตวิศวกรรมฯ นานาชาติ รหัส 50	16,000	16,000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, ย่อหน้า 1) เก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษาเป็นรายภาคการศึกษา ส่วนค่าธรรมเนียมอื่นๆ และค่าปรับที่ต้องชำระเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย จะเป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย ซึ่งอัตราค่าเรียนของภาคการศึกษาต้น และภาคการศึกษาปลาย จะมีอัตราที่แตกต่างกัน แยกเป็น 2 กลุ่มคณะ สำหรับภาคฤดูร้อนนั้น อัตราค่าเล่าเรียนจะเท่ากันในทุกหลักสูตร สำหรับนิสิตชาวต่างประเทศ หรือนิสิตที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องสัญชาติ จะมีอัตราค่าเล่าเรียนต่างจากนิสิตชาวไทย และนิสิตใหม่ที่เข้าศึกษาเป็นภาคการศึกษาแรก ต้องชำระค่าเล่าเรียนด้วยเงินสด ส่วนการชำระค่าเล่าเรียนในภาคการศึกษาถัดไป ให้นิสิตนำเงินค่าเล่าเรียนที่ต้องชำระ ฝากเข้าบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) เลขที่บัญชีเงินฝากของนิสิต ซึ่งเปิดบัญชีไว้ในภาคการศึกษาแรก ภายในเวลาที่กำหนดตาม ปฏิทินการศึกษา ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มคณะคือ 1) จิตวิทยา ทันตแพทยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ แพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สาธารณสุข วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สหเวชศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาซอฟต์แวร์ 2) ครุศาสตร์ นิติศาสตร์ ประชากรศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี รัฐศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ อักษรศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารจัดการทรัพยากรเกษตรจะมีค่าธรรมเนียมการศึกษาดังตาราง 3

แม็คเนย์ล (Mcneil, 1977, p.74) ได้ให้คำจำกัดความของความต้อการว่าเป็นสภาพที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างพฤติกรรมหรือเจตคติของผู้เรียนในสภาพที่ยอมรับกับสภาพที่ได้จากการสังเกต

คาฟแมน, และอิงลิช (Kaufman, & English, 1981, pp.338 – 343) ได้ให้ความหมายของความต้อการไว้ว่า เป็นความแตกต่างระหว่างผลลัพธ์ของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่ปรารถนาให้เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างทางความคิดเห็น ซึ่งสามารถวัดได้ในแต่ละจุดประสงค์หรือเป้าหมาย เป็นช่องว่างระหว่างผลลัพธ์หรือผลผลิตปัจจุบันกับผลลัพธ์หรือผลผลิตที่ต้อการ หรือปรารถนาโดยวิธีการประเมินความต้อการว่า เป็นเครื่องมือสำหรับการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์เป็นความพยายามอย่างเป็นทางการ และระบบที่จะหาค่าของช่องว่างและเป็นช่องว่างที่สำคัญระหว่างสิ่งที่เป็นกับสิ่งที่ควรจะเป็น

ฮอดกิ้นสัน (Hodgkinson, 1991, p.94) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ความต้อการ คือ ความไม่สอดคล้องกันหรือความไม่สมดุลที่ไม่ต้อการให้เกิดขึ้นในความยุติธรรม ความต้อการจะเกี่ยวข้องกับความตึงเครียด (tension) ความไม่สมดุล (disequilibrium) และการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง (rectifying action)

สตีแยส์, และพอร์เตอร์ (Steers, & Porter, 1991, p.3) กล่าวว่า ความต้อการหมายถึง ความต้อการที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในที่ทำให้แต่ละบุคคลต้อแสวงหาคำดำเนินการในลักษณะต่างๆ เพื่อให้ภายในพื้นกลับคืนสู่สภาพความสมดุลตามปกติ

จากความหมายของความต้อการข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความต้อการได้ว่า ความต้อการ คือ สภาพที่อยากให้เป็น ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความต้อการที่จะให้สภาพนั้นๆเป็นเหมือนกับที่อยากให้เป็นซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายๆอย่าง เช่น ความเครียด ความไม่สมดุล และเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลพยายามทำการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดสภาพที่อยากให้เป็น

5.2 ประเภทของความต้อการ

บุญเลิศ กลิ่นรัตน์ (2542, หน้า 180 – 181) ได้จำแนกความต้อการของมนุษย์ไว้ 2 ประเภท คือ 1) ความต้อการทางด้านสรีระ (physiological needs) หมายถึง ความต้อการเพื่อการมีชีวิตรอดและการดำรงเผ่าพันธุ์สืบต่อไป (survival) หรืออาจเรียกว่าเป็นความต้อการขั้นต้น (primary needs) เช่น ความต้อการอาหาร อากาศ ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย การพักผ่อน 2) ความต้อการทางด้านสังคมจิตวิทยา (psychological – social needs) หรือความต้อการขั้นรอง (secondary needs) เป็นความต้อการที่เกิดขึ้นหลังจากความต้อการขั้นต้นบรรลุเป้าหมายในระดับที่พึงพอใจแล้ว เป็นความต้อการในระดับที่สูงขึ้น และค่อนข้างเป็นนามธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และเป็นความต้อการที่มีแนวโน้มว่าเกิดขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มมากกว่าเมื่ออยู่ลำพัง เช่น ความต้อการยอมรับจากผู้อื่น

อภาพพร สุสันหกนก (2544, หน้า 16) ได้จำแนกความต้อการออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความต้อการเพื่อการดำรงชีวิต (existing needs) เป็นความต้อการด้านกายภาพและ

ความต้องการความปลอดภัยทางด้านวัตถุ(material needs) 2) ความต้องการความสัมพันธ์ (relatedness needs) เป็นความต้องการที่จะมีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ 3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (growth needs) เป็นผลจากการที่บุคคลมีส่วนร่วมอย่างจริงจังกับสภาพแวดล้อมของตนเอง เช่น ครอบครัว งาน ความพอใจในความเจริญก้าวหน้านี้มีผลมากจากการที่บุคคลเผชิญปัญหาในสภาพแวดล้อมที่ทำให้ได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่เต็มศักยภาพหรือได้พัฒนา ขีดความสามารถให้เพิ่มขึ้น

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1969, p.172) ได้จัดกลุ่มความต้องการของมนุษย์ที่สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น 2) ความต้องการมีอำนาจ 3) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ

มาสโลว์ (Maslow, 1970, p.90) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งการแสดงบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปสู่ความต้องการในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งได้จัดลำดับไว้ 5 ลำดับได้แก่ 1) ความต้องการสิ่งจำเป็นทางร่างกาย (physiological needs) ซึ่งเป็นความต้องการขั้นแรกของมนุษย์ 2) ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) 3) ความต้องการทางสังคมหรือความต้องการความเป็นเจ้าของ (social or belonging needs) 4) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (esteem needs) 5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิตหรือความต้องการความมีคุณค่าแห่งตน (self-realization or self-actualization needs)

จากข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้ปกครอง หมายถึง ความคาดหวังและความคิดเห็นของผู้ปกครองในการเลือกมหาวิทยาลัยในการเรียนต่อของนักศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ความคาดหวังของผู้ปกครองในด้านการเลือกมหาวิทยาลัยในการเรียนต่อของนักศึกษา 2) ความคิดเห็นต่อสถานศึกษาและตัวนักศึกษาของผู้ปกครอง 3) ความเห็นพ้องในการเลือกสถานศึกษาในการเรียนต่อของนักศึกษา

6. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมสามารถสรุปสาระสำคัญต่างๆได้ดังนี้

6.1 ความหมายของบรรยากาศองค์การ

พระวงพิศ วัฒนกิจ, และมาลี กาบมาลา (2541, หน้า 8) ได้ให้ความหมายบรรยากาศองค์การว่าสภาพการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคลภายในองค์การนั้น ๆ อันเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของทุกคนในองค์การ อันจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคนในองค์การทั้งผลดีและผลเสียได้

สมยศ นาวิการ (2544, หน้า 192) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การ หมายถึง กลุ่มคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมของงานของพนักงานที่รับรู้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และบรรยากาศเป็นแรงกดดันที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของพวกเขาในการทำงาน

สุรพล พุฒคำ (2546, หน้า 1) ได้ให้ความหมาย บรรยากาศองค์การว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องยาวนานกับคุณภาพของสถานศึกษา ที่สามารถดูพฤติกรรมขององค์การได้จากการแสดงออกของครู

การตี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 184) ได้ให้ความหมายของบรรยากาศองค์การไว้ว่า บรรยากาศองค์การคือการรับรู้ หรือความรู้สึก หรือความเข้าใจที่มีต่อบุคคลที่มีต่อลักษณะขององค์การที่ตนกำลังปฏิบัติงานอยู่ รวมทั้งพฤติกรรมกรรมการบริหาร เช่น การให้ผลตอบแทน ความอบอุ่น การให้ความสนับสนุน เป็นต้น ซึ่งการรับรู้เหล่านี้เป็นสิ่งที่มียอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้องค์กรหนึ่งแตกต่างไปจากอีกองค์กรหนึ่ง

ฮาลปิน, และ ครอฟท์ (Halpin, & Croft, 1966, pp.150 - 151) ได้อธิบายบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาไว้ว่า หมายถึง บรรยากาศของการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งวัดจากการสอบถามทัศนะ หรือ ความรู้สึกนึกคิดของคณะอาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานร่วมกัน

ดูบริน (Dubrin, 1973, p.331) ชี้ให้เห็นว่าองค์กรทุกอย่างองค์กรต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่องค์กรอื่น ๆ แต่ละองค์กรจะมีคุณลักษณะพิเศษขององค์กรเอง บรรยากาศองค์การจึงเป็นคำที่ใช้กล่าวถึงโครงสร้างขององค์กร ด้านจิตวิทยาซึ่งทำให้อุณหภูมิในองค์กรมีความรู้สึกว่บรรยากาศองค์การ เป็นคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมในองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่

กิบสัน, อีแวนชีวิช, และ ดอนเนลลี (Gibson, Ivancevich, & Donnelly, 1979, p.314) ได้ให้ความหมายของบรรยากาศองค์การไว้ว่า เป็นกลุ่มของคุณสมบัติของสภาพแวดล้อมของงานที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ภายในสภาพแวดล้อมนั้นเข้าใจ รับรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม บรรยากาศจัดเป็นแรงกดดันที่สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในการทำงาน ซึ่งความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อองค์กรนี้จะอยู่ในรูปของมิติ เช่นความเป็นตัวของตัวเอง

ฮอดเก็ตส์ (Hodgetts, 1984, p.422) ได้ให้ความหมายของบรรยากาศองค์การว่า หมายถึง คุณลักษณะส่วนหนึ่งขององค์การที่จะบ่งบอกถึงเจตคติ การรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกในองค์การซึ่งบรรยากาศองค์การนี้สามารถวัดได้จากการรับรู้ของสมาชิกในองค์การเกี่ยวกับผู้นำขององค์การ ผลผลิต ค่าใช้จ่าย กำไร นโยบายต่าง ๆ และเป้าหมายขององค์การ

ไฮแมน, สเกาท, และคอนเนอร์ (Haimann, Scoot, & Connor, 1985, p.455) ให้ความเห็นว่า บรรยากาศองค์การ หมายถึง บรรยากาศซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ โดยสามารถสร้างขึ้นและปรับปรุงได้โดย หัวหน้างานเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสอดคล้องกับความต้องการของคนในองค์การ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

เซอร์ริงตัน (Cherrington, 1994, pp.469-470) ได้กล่าวว่า บรรยากาศขององค์การ เป็นคุณลักษณะหรือความเชื่อที่แบ่งแยกองค์การหนึ่งจากอีกองค์การหนึ่ง คล้ายกับคำว่า บุคลิกภาพ (personality) บรรยากาศขององค์การจึงอาจหมายถึง บุคลิกภาพขององค์การซึ่งเป็นคุณลักษณะที่คงที่ของแต่ละบุคคล และเป็นคุณลักษณะทั้งหมดขององค์การที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม บุคลากรจะมีความพอใจในบรรยากาศบางองค์การมากกว่า และปฏิบัติงานได้ดีกว่าในองค์การอื่น

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 2001, p.189) กล่าวว่าบรรยากาศขององค์การ หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของครูที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และการทำงานในโรงเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบคือรูปแบบองค์การ บุคลิกภาพของสมาชิกในองค์การ และความเป็นผู้นำที่จะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของครู

สตริงเกอร์ (Stringer, 2002, p.1) ให้ความหมายของบรรยากาศขององค์การไว้ว่า บรรยากาศขององค์การ หมายถึง องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมขององค์การซึ่งรับรู้โดยบุคลากรในองค์การ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจและการปฏิบัติการในองค์การ

จากความหมายโดยรวมแล้ว สามารถสรุปความหมายของบรรยากาศขององค์การได้ว่า เป็นสภาพแวดล้อมต่างๆที่อยู่ภายในองค์การ ซึ่งมีอิทธิพลทางจิตวิทยาต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์การ ซึ่งแต่ละองค์การ จะมีลักษณะของบรรยากาศขององค์การที่แตกต่างกัน อาจจะมีคล้ายคลึงกันบ้าง แต่จะมีบางอย่างแตกต่างกันอยู่ ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์การ

6.2 ความสำคัญของบรรยากาศขององค์การ

เทพนม เมืองแมน, และสวิง สุวรรณ (2540, หน้า 40) กล่าวว่า สิ่งที่มีความสำคัญ มีอิทธิพล หรือมีผลกระทบต่อบรรยากาศในองค์การคือ ภาวะผู้นำ พฤติกรรมผู้นำ พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงานและงานที่มีผลอย่างทันทีทันใดและมีความหมายต่อชีวิตของการทำงานในองค์การ ล้วนแต่มีผลกระทบต่อบรรยากาศในองค์การและความพอใจในงาน ความมั่นคงของงาน ความพอใจด้านสังคม ความมีชื่อเสียง ความเป็นตัวของตัวเองในการปฏิบัติงาน ความพอใจในงาน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ที่จะนำไปสู่ความพอใจในเรื่องบรรยากาศของการทำงานในองค์การ

ชัยณรงค์ แก้วอยู่ (2541, หน้า 13) ได้สรุปว่า บรรยากาศขององค์การมีความสำคัญต่อการบริหารงาน ผู้บริหาร รวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ในแต่ละองค์การนั้น ๆ ความพึงพอใจ และประสิทธิภาพของบุคคลในองค์การส่วนหนึ่งมีอิทธิพลมาจากบรรยากาศขององค์การ ซึ่งหากต้องการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือพัฒนาองค์การแล้วสิ่งที่จะต้องนำไปร่วมพิจารณาสำหรับการตัดสินใจด้วยเสมอ คือ บรรยากาศขององค์การ

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2542, หน้า 179) กล่าวว่า การบริหารองค์การจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อย จะมีองค์ประกอบที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันเกิดจากความ

ใกล้ชิดของบุคคลหรือเกี่ยวข้องกับพื้นฐานของครอบครัว แล้วนำจิตตัวมาสู่ที่ทำงานและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางจิตวิทยา สอดคล้องกับการสร้างบรรยากาศการทำงานขององค์การไปพร้อม ๆ กัน จะช่วยสนับสนุนให้ผู้ทำงานปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสุขและมีความมั่นใจ

เสนาะ ดิเยาว์ (2544, หน้า 228) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศองค์การในแง่ที่ผู้บริหารใช้วิธีการปรับปรุงสัญญาทางจิตวิทยาระหว่างองค์การและผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อช่วยให้งานเกิดประสิทธิภาพและทำให้องค์การประสบความสำเร็จ เพราะองค์การหรือสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น คนในองค์การจะต้องมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อคุณภาพชีวิตที่ดีเกิดขึ้นในองค์การ จะทำให้เกิดบรรยากาศองค์การที่ดี เมื่อเกิดบรรยากาศองค์การที่ดีจะถ่ายทอดการพัฒนาองค์การต่อไป

ลิทวิน, และสตริงเกอร์ (Litwin, & Stringer, 1969, p.45) กล่าวว่า องค์การที่มีบรรยากาศในการบริหารแบบใช้อำนาจ กล่าวคือ องค์การที่มีอำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับส่วนกลาง บุคลากรต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด บรรยากาศแบบนี้จะทำให้ผลผลิตต่ำ บุคลากรรู้สึกไม่พอใจในงาน ไม่เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนในองค์การที่มีบรรยากาศร่วมประสานสัมพันธ์และเน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในหมู่สมาชิกขององค์การ สภาพบรรยากาศแบบนี้จะมีผลทำให้บุคลากรในองค์การเกิดความพึงพอใจในการทำงาน มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรในองค์การ เกิดความคิดสร้างสรรค์ แต่ผลงานยังอยู่ในระดับต่ำ และในองค์การที่มีบรรยากาศมุ่งผลสำเร็จของงาน บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีผลผลิตสูง ซึ่งบรรยากาศองค์การแบบดังกล่าวนี้ จะมีผลทำให้บุคลากรในองค์การเกิดความพึงพอใจในงาน งานบรรลุผลสำเร็จ

สเติร์, และพอร์เตอร์ (Steers, & Porter, 1977, pp.104-109) ได้กล่าวว่า บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การ คือ บรรยากาศองค์การเป็นการรับรู้ของพนักงาน ทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มซึ่งเป็นพฤติกรรมองค์การ การกำหนดรูปแบบการบริหารงานองค์การจึงต้องพิจารณาถึงความต้องการของพนักงานทั้งในระดับบุคคล และกลุ่มด้วย และบรรยากาศองค์การซึ่งเหมาะสมต่อองค์การหนึ่งอาจจะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมต่ออีกองค์การก็ได้ ถึงแม้ว่าบรรยากาศองค์การจะเป็นเรื่องทัศนคติ และพฤติกรรมของพนักงานแต่ก็ไม่สามารถคาดหวังได้ว่าบรรยากาศองค์การจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน

บราวน์, และโมเบิร์ก (Brown, & Moberg, 1991, p.420) ได้สรุปความสำคัญของบรรยากาศองค์การไว้ว่า นอกจากจะช่วยวางรูปแบบความคาดหวังของสมาชิกต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์การแล้วยังเป็นตัวกำหนดทัศนคติที่ดี และความพึงพอใจที่จะอยู่กับองค์การของสมาชิกด้วย ดังนั้นหากต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์การแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงก่อนอื่น คือ บรรยากาศ

จากที่รวบรวมเอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของบรรยากาศองค์การ สามารถสรุปได้ว่า บรรยากาศองค์การนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารองค์การ จะส่งผลกระทบต่อ

ต่อทัศนคติ สภาพจิตใจ ของบุคลากรในองค์การ อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมในการทำงาน ความพึงพอใจ ตลอดจนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

6.3 องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ

จุฑารัตน์ สุคันธรัตน์ (2541, หน้า 18) ได้แบ่งองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ เป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างองค์การ 2) ลักษณะงาน 3) การบริหารงานของผู้บังคับบัญชา 4) สัมพันธภาพภายในหน่วยงาน 5) ค่าตอบแทน และสวัสดิการ

นงเยาว์ แก้วมรกต (2542, หน้า 15-16) ได้แบ่งองค์ประกอบบรรยากาศองค์การเป็น 6 ด้าน คือ 1) โครงสร้างองค์การ 2) นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์การ 3) ลักษณะงาน 4) การบริหารงานของผู้บังคับบัญชา 5) สัมพันธภาพภายในหน่วยงาน 6) ค่าตอบแทน

ฮาลปิน, และคอฟท์ (Halpin, & Coft, 1966, pp.150 - 151) ได้ตั้งเกณฑ์ในการจัดบรรยากาศองค์การโดยพิจารณาจากบรรยากาศองค์การที่ถึงประสक्तिไปยังบรรยากาศองค์การที่ไม่ถึงประสक्ति โดยแบ่งออกเป็น 6 แบบ คือ 1. บรรยากาศแจ่มใส (the open climate) 2) บรรยากาศอิสระ (the autonomous climate) 3) บรรยากาศควบคุม (the controlled climate) 4) บรรยากาศสนิทสนม (the familiar climate) 5) บรรยากาศรวบอำนาจ (the paternal climate) 6) บรรยากาศเข้มเข่า (the closed climate) โดยที่ฮาลปิน เห็นว่า บรรยากาศแบบเปิด เป็นบรรยากาศที่ถึงประสक्तिที่สุด เรียงลำดับไปจนถึงบรรยากาศแบบเข้มเข่า ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ควรมีการแก้ไข

สตีเยร์, และพอร์เตอร์ (Steers, & Porter, 1977, pp.365-366) ได้อธิบายถึงบรรยากาศองค์การ โดยได้แบ่งองค์ประกอบบรรยากาศองค์การออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ 1) โครงสร้างของงาน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลและการลงโทษ 3) การรวมศูนย์ในการตัดสินใจ 4) การเน้นถึงความสำเร็จ 5) การเน้นฝึกอบรมและการพัฒนา 6) ความมั่นคงและความเสี่ยง 7) การเปิดเผยและการพยายามปกป้องตนเอง 8) สถานภาพและขวัญ 9) ความยืดหยุ่น และความสามารถขององค์การ

เรดดิน (Reddin, 1988, pp.66-79) ซึ่งเป็นเจ้าของทฤษฎีสามมิติ ซึ่งใช้ศึกษาภาวะผู้นำใน 3 มิติ คือ มิติมุ่งงาน มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งประสิทธิผล แบ่งบรรยากาศองค์การไว้ 2 มิติ คือ มุ่งงาน (task orientation - to) และมุ่งสัมพันธ์ (relationship orientation-ro) โดยมีบรรยากาศองค์การที่เป็นพื้นฐาน 4 แบบ คือ 1) แบบเน้นระบบ 2) แบบเน้นคน 3) แบบเน้นทีม 4) แบบเน้นผลผลิตหรือเผด็จการ

เชอร์ริงตัน (Cherrington, 1994, pp.470-471) เชอร์ริงตันได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศองค์การ ไว้ดังนี้ 1) ค่านิยมของฝ่ายจัดการ 2) รูปแบบภาวะผู้นำ 3) สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ 4) ลักษณะของสมาชิกในองค์การ 5) สภาพภาพแรงงาน 6) ธรรมชาติของงาน

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Mickel, 2001, pp.189-190) ได้แบ่งบรรยากาศองค์การเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) บรรยากาศแบบเปิดกว้าง 2) บรรยากาศแบบผูกมัด 3) บรรยากาศแบบปลดปล่อย 4) บรรยากาศแบบปิด

ดังนั้น สามารถสรุปองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การได้ว่า มีองค์ประกอบหลักๆ คือ โครงสร้างองค์การ ลักษณะงานขององค์การ นโยบายขององค์การ การบริหารงานขององค์การ ความสัมพันธ์ของบุคลากรภายในองค์การ การพัฒนาบุคลากรในองค์การ และความมั่นคงขององค์การ

6.4 ความหมายของสภาพแวดล้อม

สายชล หมวกเหล็ก (2542, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นสภาพที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนตลอดจนบรรยากาศการเรียน ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2542, หน้า 101) กล่าวถึงความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต และสภาพการณ์ต่างๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งมีชีวิตในที่นี้คือ พืช สัตว์และมนุษย์ ส่วนสิ่งไม่มีชีวิตนั้นมีหลายอย่าง เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนขนาดและสถานที่ตั้งของหน่วยงาน ส่วนสภาพการณ์ต่างๆที่บุคคลสร้างขึ้น เช่น กฎระเบียบ นโยบาย สภาพสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนบรรยากาศที่บุคคลกลุ่มต่างๆสร้างขึ้น

วาริน แซ่ตัน (2543, หน้า 11) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานมีผลต่อความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงาน การให้รางวัล เป้าหมายของหน่วยงาน ความผูกพันต่อหน่วยงาน วิธีการทำงาน การตัดสินใจ การอบรมพัฒนาบุคคล เพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชา และสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

ทิพนเตร ปาสนา (2544, หน้า 7) กล่าวไว้ว่าสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะรูปแบบและวิธีการปฏิบัติในการจัดทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียน ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน หรือเอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

จกภพ ไทยมณี (2549, หน้า 63) ได้สรุปความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึง การจัดสภาพสิ่งต่างๆทั้งกายภาพและชีวภาพรอบตัวให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญาถึงขีดความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พศ.2542 (พจนานุกรมออนไลน์, 2552, ย่อหน้า 1) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ว่า เป็นสภาพของสิ่งต่างๆ ทั้งทางกายภาพ และชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปความหมายของสภาพแวดล้อมได้ว่า หมายถึง องค์ประกอบต่างๆภายในองค์กร ทั้งสิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต หรืออาจจะเป็นการกระทำต่างๆ เช่นการชมเชย การให้รางวัล ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กร

6.5 ลักษณะของสภาพแวดล้อม

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาเทคโนโลยีการสอน (2543, หน้า 72 - 73) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในระบบการศึกษาที่มีบทบาทในการเรียนการสอนสูงซึ่งมี 3 แบบ คือ สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียน และสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนตามอัธยาศัย 1) สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน เป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้สอนสามารถควบคุมได้ ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีงานประจำเข้ารับการศึกษโดยเริ่มจากการปฐมนิเทศ การศึกษาเองที่บ้านแล้วมาพบกันที่ศูนย์การศึกษาเป็นระยะ เพื่อทำกิจกรรมบางอย่างที่กำหนดไว้ และประเมินผลการศึกษา เมื่อครบภาคการศึกษา ซึ่งผู้เรียนได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 3) สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนตามอัธยาศัย เป็นการเรียนการสอนที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซึ่งอยู่ต่างถิ่นมีความเสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช การจัดการศึกษาในระบบนี้จัดขึ้นสำหรับผู้เรียนที่มีงานประจำในการศึกษา อาศัยสื่อประสมที่มีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก โดยการศึกษาด้วยตนเองที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ และเข้ารับการสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษา หรือศูนย์วิทยบริการชุดวิชาละ 2 ถึง 3 ครั้ง สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้เรียน

6.6 สภาพแวดล้อมทางการเรียน

จันทิมา แสงเลิศอุทัย (2548, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการเรียนไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนหมายถึง สภาพสภาวะใดๆ ที่มีผลต่อการเรียนของมนุษย์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมหรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้แก่ สภาพต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ รวมทั้งสิ่งต่างๆที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ดินไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ระบบคุณค่าที่ยึดถือซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคม ข่าวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะ เป็นของตนเองหรือผู้อื่นก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของบรรยากาศและสภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบหรือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆตัวบุคคล ทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต ที่มีผลต่อความรู้สึก การ

รับรู้ของบุคคล ทั้งด้านกายภาพและชีวภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ 2) การจัดการบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 3) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2553 ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศไว้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

จันทร์จิรา บุญเหลือ, และคนอื่นๆ (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของนักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อสถาบันราชภัฏเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ชั้นปีที่ 1 รวม 324 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 287 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.58 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจของนักศึกษาเข้าศึกษาต่อที่สถาบันราชภัฏเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความมั่นคง และความก้าวหน้าในด้านอาชีพ ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง ด้านค่านิยมที่มีต่อสถาบัน และด้านความถนัด ความสนใจในโปรแกรมวิชาเอก ส่วนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านความจำเป็นบางประการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ, การจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ และโปรแกรมวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่าในทุกๆด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิเชียร แก้วบุญส่ง, และคนอื่นๆ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สมัครสอบคัดเลือกจำนวน 1,843 คน ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมวิชาที่มีผู้เลือกเป็นอันดับ 1 เรียงจากมากไปน้อย 6 อันดับ คือ บริหารธุรกิจ นิเทศศาสตร์ การจัดการทั่วไป การประถมศึกษา สังคมศึกษา และธุรกิจศึกษา

ไพศาล ธีวธงชัย, และคนอื่นๆ (2541, หน้า 19-25) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจังหวัดพิษณุโลก และสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก และสุโขทัย ผลการวิจัยสรุปว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐ

มากที่สุด และสถาบันราชภัฏรองลงมา นักเรียนต้องการเรียนสาขาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาสาขาวิชาศิลปะศาสตร์ สาขาวิชาชีพ และที่น้อยที่สุดคือ สาขาการศึกษา

บรรดล สุขปิติ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องภูมิหลังเกี่ยวกับการศึกษา การเข้าศึกษาต่อและความคิดเห็นต่อสถาบันราชภัฏนครปฐม ของนักศึกษาภาคปกติที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2542 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาภาคปกติสถาบันราชภัฏนครปฐมที่เข้าศึกษาต่อในปีการศึกษา 2542 ทุกโปรแกรมวิชาจำนวน 1,148 คน พบว่า นักศึกษาโดยรวมแล้วมีภูมิลำเนาขณะเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในจังหวัดนครปฐมมากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนจังหวัดอื่นมีเพียงเล็กน้อย นักศึกษาโดยรวมส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพการเกษตร รองลงมาคือ รับจ้าง ค้าขาย หรือทำธุรกิจส่วนตัว และเป็นข้าราชการ เหตุผลสำคัญที่นักศึกษาโดยรวมเลือกศึกษาต่อที่สถาบันราชภัฏนครปฐม 3 อันดับแรกคือ ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก รองลงมาคือเป็นสถาบันที่ดีมีชื่อเสียง และมีสาขาวิชาตรงกับความรู้ความสามารถ นักศึกษาเลือกสาขาวิชาศิลปะศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือสาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาครุศาสตร์ตามลำดับ

กวี ศิริโกคาภิรมย์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันราชภัฏเทพสตรีของกลุ่มบุคคลอาชีพต่างๆ ผลการศึกษาวีจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) บุคคลที่ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ข้าราชการครู ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร นักการเมืองท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และสระบุรี อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี รองลงมาคือ 30 – 39 ปี ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู และทำงานอยู่ในจังหวัดลพบุรี ต้องการมาศึกษาในช่วง วันเสาร์ – อาทิตย์ มากที่สุด และต้องการให้สถาบันเปิดสอนทางไกลเพื่อบริการชุมชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น 2) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันเปิดศูนย์การเรียนภายนอกสถาบัน และควรเป็นที่ที่การคมนาคมสะดวก และพบว่าเหตุผลที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏเทพสตรีเพราะใกล้บ้าน ค่าใช้จ่ายไม่แพง และเห็นว่าเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ทราบข่าวสารสนเทศจากทางสถาบันน้อยมาก ส่วนใหญ่ทราบจากเพื่อนร่วมงาน 3) โปรแกรมวิชาในระดับปริญญาตรี ที่เป็นที่นิยมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ วิทยาการคอมพิวเตอร์ การจัดการทั่วไป การบริหารธุรกิจ การประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย สำหรับในระดับปริญญาโทโปรแกรมที่นิยมสูงสุด 10 อันดับแรกได้แก่ การบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนว การสอนภาษาอังกฤษ บริหารธุรกิจ การประถมศึกษา การจัดการทั่วไป และการสอนภาษาไทย

สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นและความต้องการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายหรือเทียบเท่าในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ สรุปได้ดังนี้ 1) ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมปลายหรือเทียบเท่า ที่มีต่อสถาบัน

ราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่มีต่อสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50) และเห็นว่านักเรียนที่เข้าศึกษาที่สถาบันราชภัฏหางานทำได้มากเมื่อเทียบกับจำนวนที่จบ (ค่าเฉลี่ย 2.91) 2) ความต้องการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายหรือเทียบเท่าในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความไม่แน่ใจในความต้องการเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มากที่สุด ร้อยละ 48.00 ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเข้าศึกษาต่อมากที่สุด ร้อยละ 65.30 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถบอกสาเหตุที่เข้ามาเรียนต่อในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มากที่สุดร้อยละ 87.30 ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเรียนโปรแกรมวิชานิติศาสตร์สถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นอันดับ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องการเรียนภาคสมทบมากที่สุด ร้อยละ 43.20 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการช่างฝีมือของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มากที่สุดร้อยละ 39.60

สถาบันราชภัฏนครราชสีมา (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2544 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และนักศึกษาที่จบระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ที่สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2544 ภาคปกติพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลของการเลือกสมัครสอบคัดเลือกในสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่ใกล้บ้านผู้สมัครสอบส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมศึกษาก่อสร้าง ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี ส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี ส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมวิชาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาศิลปะศาสตร์ระดับอนุปริญญาส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี ส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจและระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี ส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป สาขาการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี ส่วนใหญ่เลือกโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ การเลือกสมัครเข้าศึกษาในสาขาวิชาใด ผู้สมัครส่วนใหญ่จะพิจารณาตามความถนัดและพื้นฐานความรู้ของแต่ละคน และตามที่ตนเองเห็นว่าหน่วยงานต่างๆมีความต้องการในสาขานั้นๆ

อมรา รัตตากร, และคนอื่นๆ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของชุมชนด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และบริการทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันราชภัฏจันทรเกษมช่วงปี 2545 – 2549 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนส่วนใหญ่ ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สถาบันที่ได้รับเลือกเป็นอันดับ 1 สามสถาบันแรกคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับสถาบันราชภัฏจันทรเกษมได้รับเลือกเป็นอันดับ 7 ปัจจัยสำคัญที่นักเรียนใช้เลือกสถานศึกษา คือ คุณภาพของสถานศึกษา สำหรับวิชาชีพที่นักเรียนเลือกเป็นอันดับ 1 ห้าอันดับแรกคือ ธุรกิจ

วิศวกรรม คอมพิวเตอร์ กฎหมาย และครู 2) โปรแกรมวิชาของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม โปรแกรมที่นักเรียนเลือกมากที่สุดห้าอันดับแรกคือ สาขาวิชาการศึกษาได้แก่ คอมพิวเตอร์ศึกษา ภาษาอังกฤษ จิตวิทยาและการแนะแนว

นิภา เมธธาวิชัย, และคนอื่นๆ (2545 , บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในสถาบันราชภัฏธนบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 3,416 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,566 คน และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจำนวน 850 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test ความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ รองลงมาเป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ และต้องการศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏธนบุรี จังหวัดสมุทรปราการ เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏธนบุรี มากที่สุดคือ ใกล้บ้าน และต้องการเข้าโครงการช่างฝีมือของสถาบัน และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสถาบันราชภัฏธนบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก พิจารณาเป็น 3 อันดับแรก คือ 1) สถาบันราชภัฏเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถศึกษาต่อได้ 2) สถาบันราชภัฏเปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้าศึกษา โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างด้านอายุ ฐานะทางสังคม 3) สถาบันราชภัฏเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในวิชาชีพ และการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสถาบันราชภัฏธนบุรี ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสถาบันราชภัฏธนบุรี ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนสังกัดรัฐบาล และสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

วุฒิ ฉลวยศรี (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ : กรณีศึกษาแนวทางการเพิ่มจำนวนการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จำนวน 268 คน และจากผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านความก้าวหน้า ด้านลักษณะของงาน ด้านความสนใจและเหตุผลส่วนตัว ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านความถนัด ด้านการเงิน และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำรายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา แนวโน้มและความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพ (ปวช.

3) และนักเรียนระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวท. , ปวส.) จำนวน 1,200 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 1,080 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีเหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏนครสวรรค์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.55 – 3.88) คือ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สถาบันมีการเรียนการสอนที่ดี เป็นสถาบันที่เรียนง่ายมีโอกาสสำเร็จการศึกษาสูง เป็นสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาหลากหลายมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นสถาบันที่มีความพร้อมในสื่อฯ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นสถาบันที่น่าเรียนบรรยากาศดี เป็นสถาบันที่มีความพร้อมในเรื่องเทคโนโลยี เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าสถาบันอื่น บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้เรียน สำหรับโปรแกรมวิชาที่นักเรียนต้องการเลือกเรียนมากที่สุดในแต่ละสาขา คือ สาขาการศึกษา คือ โปรแกรมวิชาธุรกิจศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ คือ โปรแกรมวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาศิลปะศาสตร์ คือ บริหารธุรกิจ(บัญชี) สาขาบริหารธุรกิจ คือ โปรแกรมวิชาการบัญชี (2 ปีหลัง) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาโดยวิธีเรียนจากห้องเรียนโดยอาจารย์บรรยาย รองลงมาคือผู้ที่ไม่ตอบคำถามในข้อนี้ และเรียนเองจากเทปและตำราการสอน และต้องการให้จัดหาทุนการศึกษาให้เป็นส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ตอบคำถามในข้อนี้ ส่วนผู้ที่ตอบคำถามข้อนี้ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันราชภัฏนครสวรรค์จัดหาทุนการศึกษาประเภทให้เปล่า

สุวิยา เสียงเย็น (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้ปกครองนักเรียนประจำวงชั้นที่ 3 และ 4 ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนโดยใช้ค่าสถิติที และเอฟ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนโดยเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านวิชาการ ด้านกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนและหอพัก ด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก ค่าใช้จ่าย ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ความต้องการของผู้ปกครองด้านสถานะของผู้ปกครอง โดยผลการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองพบว่า ภูมิหลังของผู้ปกครองที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และระดับชั้นของนักเรียนในความปกครองที่ต่างกัน มีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ในส่วนของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่าผู้ปกครองเสนอแนะให้โรงเรียนพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนในด้านอาคารสถานที่

2. งานวิจัยต่างประเทศ

มูน (Moon, 2008, abstract) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของเชื้อชาติเอเชียอเมริกาในการเลือกมหาวิทยาลัยและการสำเร็จการศึกษา โดยการศึกษาวิจัยนี้ระบุปัจจัยในการเลือกมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันของชาวเอเชียอเมริกัน โดยตรวจสอบผลการเข้ามหาวิทยาลัยหรือการโอนการเรียนในการศึกษาระดับปริญญา ซึ่งผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจนในพฤติกรรมในการเลือกมหาวิทยาลัยและอัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในกลุ่มเชื้อชาติเอเชียอเมริกัน สิ่งที่น่าสนใจคือ เมื่อควบคุมขอบเขตการศึกษาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลและภูมิหลังของครอบครัว นักเรียนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีส่วนน้อยที่สุด ในหมู่ประชากรชาวเอเชียอเมริกัน ส่วนในด้านการศึกษาและการเมืองมีแนวโน้มสูงที่จะเลือกศึกษาในระดับ 2 ปีหลังอนุปริญญาที่มีแนวโน้มสูงที่เมื่อลงทะเบียนเรียนแล้วจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อเทียบความสัมพันธ์กับกลุ่มหลักแล้วนักเรียนเอเชียใต้มีน้อยกว่านักเรียนเอเชียอเมริกันคนอื่นๆในการให้ความสำคัญกับค่าทดสอบเมื่อเลือกเรียน 4 ปีในสถาบัน พีเอสอี (PSE) ขณะที่นักเรียนชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีแนวโน้มมากขึ้นในการเลือกเรียนในระดับ 2-4 ปี การศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าความสำคัญของการพิจารณาบริบทของกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวเอเชียอเมริกันในการเลือกมหาวิทยาลัยและการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน

ลี (Li, 2008, abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การเลือกมหาวิทยาลัยและการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างของทางเลือกในการศึกษา โดยมีคำถามวิจัย 3 ข้อด้วยกัน คือ 1) ปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อการเลือกเส้นทางการศึกษาต่อของนักเรียน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกโอนสถาบันของนักเรียน 3) แนวทางการวางแผนการศึกษาที่จะทำให้อัตราการศึกษาระดับปริญญาตรีในกลุ่มนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างในทางเลือกในการศึกษา ผลการวิจัยของการศึกษานี้พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมเลือกสถาบันสำหรับการเรียนครั้งแรกของผู้เรียนมีการกลับไปยังสถานศึกษาเดิมมากกว่าการโอนย้ายไปยังสถาบันอื่นหลังจากออกกลางคัน คุณลักษณะของทางสถาบันที่แสดงออกมาในทางสถิติแต่ไม่เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจของนักเรียน และความเป็นไปได้ในการโอนที่เรียนในระดับปริญญาตรีมีต่ำมากเมื่อเทียบกับผู้ที่อยู่เรียนจนกระทั่งครบ 6 ปี นักเรียนที่ยกเลิกการลงทะเบียนเรียนมีความเป็นไปได้ต่ำกว่าการศึกษาต่อจนจบ และนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมีการเข้ามากกว่า 1 สถาบันนั้น มีจำนวนปรากฏน้อยมาก เมื่อเทียบกับคนที่ศึกษาเพียงสถาบันเดียวจนจบ ผลลัพธ์ดังกล่าวทำให้มีข้อเสนอแนะว่าควรวางแผนนโยบายสนับสนุนให้นักเรียนศึกษาต่อในสถาบันเดิม ทางสถาบันการศึกษาควรแจ้งให้นักเรียนทราบถึงความเสี่ยงของการไม่

จบการศึกษาจากการเรียนมากกว่า 1 สถาบัน แต่การช่วยเหลือนักเรียนโดยการโอนไปยังสถาบันอื่นจะเป็นการดีกว่า

เกิร์ลเลย์-อัลโลเวย์ (Gurley-Allowey, 2009, abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สิ่งที่มากรกว่าเงิน : การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียนส่วนน้อยที่มีรายได้น้อย โดยทำการสำรวจการตัดสินใจเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนส่วนน้อยที่มีรายได้น้อย การศึกษากฎนี้ดำเนินการโดยองค์กรที่ไม่มุ่งผลกำไร มุ่งมั่นที่จะปรับปรุงความพร้อมของมหาวิทยาลัย และการเข้าเรียนเพิ่มขึ้นของนักเรียนสำหรับกลุ่มผู้รับบริการ การศึกษาเน้นไปที่การตัดสินใจเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยรวมถึงการตัดสินใจว่าจะเข้าวิทยาลัยด้วย โดยดูจากนักเรียนชาวแอฟริกัน-อเมริกัน และชาวลาตินผู้ที่มีรายได้น้อยที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้รับการรับรองทุนการศึกษาที่จะใช้จ่ายในระดับมหาวิทยาลัย โดยการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของอุดมศึกษารวมทั้งอุปสรรคและข้อจำกัดในการเลือกศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและการเข้าเรียนในระดับวิทยาลัย จากผลการศึกษารังนี้ มีข้อเสนอแนะว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ถ้าขาดเงินจะเกิดผลกระทบในด้านลบกับการเข้าเรียนต่อระดับวิทยาลัยสำหรับนักเรียนที่มีรายได้น้อย ผลการวิจัยระบุว่า การเตรียมสังคมและวัฒนธรรม สำหรับวิทยาลัยมีความสำคัญมากกว่าการเตรียมความพร้อมด้านการเงินสำหรับนักเรียนที่มีรายได้น้อย ผลการตอบรับด้านวิชาการ สังคมและวัฒนธรรมในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตวิทยาลัยมีโอกาสมากกว่าระดับวิทยาลัยและการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย 4 ปีเมื่อเทียบกับผู้ที่มีความรู้สึกไม่พร้อม เนื่องจากความยากจนแพร่หลายและปฏิเสธการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาระดับวิทยาลัยและการทรัพยากรอื่นๆ การเตรียมความพร้อมทางสังคมและวัฒนธรรมถูกพบว่ามีมีความสำคัญมากกว่าการใช้เงินในการเชิญชวนนักเรียนที่มีรายได้น้อยมาเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากกว่าเงินที่ใช้ในการเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนที่มีรายได้น้อย

เฮเรเดีย (Heredia, 2009, abstract) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้สึกของผู้ปกครองชาวลาตินในการมีส่วนร่วมของการศึกษาของบุตรหลาน และกระบวนการเตรียมตัวในระดับวิทยาลัย โดยทำการศึกษากการสำรวจมุมมองของพ่อแม่ลาตินเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลานและการเตรียมวิทยาลัย และเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองลาตินจำนวน 132 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่เจาะจง 5 กลุ่ม คือ ในด้านของผู้ปกครองชาวลาตินสนับสนุนการเรียนต่อในอนาคตของบุตรหลาน ด้านการอยากมีส่วนช่วยครูและโรงเรียนของผู้ปกครองชาวลาติน อย่างไรก็ตามปัจจัยทางวัฒนธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลานและการเตรียมวิทยาลัย นอกจากนี้มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 53) ของผู้ตอบแบบสอบถามบอกว่าผู้ปกครองไม่รู้สึกสะดวกสบายที่จะต้องจ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรในมหาวิทยาลัยวิทยาลัยในขณะที่ ร้อยละ 43 ของผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกสบายไม่มีปัญหา และในกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองชาวลาตินมีความต้องการข้อมูลข่าวสารมี

ความสัมพันธ์กับความต้องการและทรัพยากรสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น ผลการวิจัยเปิดเผยว่า ร้อยละ 30 ของผู้ตอบแบบสอบถามเรียนจบในระดับเกรด 12 ร้อยละ 35.75 สำเร็จการศึกษาในระดับเกรด 11 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 9.25 สำเร็จการศึกษาในสายศิลป์ ร้อยละ 4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และร้อยละ 4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก และผู้ปกครองชาวลาติน ยังแสดงความกังวลเกี่ยวกับการจำกัดจำนวนรูปแบบของบทบาทในกลุ่มท้องถิ่น และสังคมที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับสูง นอกจากนี้ผลการสำรวจยังบอกว่าหัวข้อสำคัญทั้ง 6 นั้น ได้แก่ ความเป็นผู้ปกครองและผู้นำ ครอบครัวและวัฒนธรรม การสื่อสาร การร่วมมือและเครือข่าย พื้นฐานการศึกษาและความรู้ ข้อมูลข่าวสารและทรัพยากร ซึ่งแต่ละหัวข้อแสดงให้เห็นว่าไม่มีการปกปิดไปจนถึงการตรวจสอบครอบคลุมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลที่เก็บรวบรวม

วาเลนไทน์ (Valentine, 2009, abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ต้นเหตุความยากจน : ความสัมพันธ์ของความเข้าใจในตนเองของนักเรียนระดับเกรด 9 ในเรื่องอนาคตทางการศึกษา และทางเลือกชีวิต โดยการวิจัยนี้มีคำถามวิจัยเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีฐานะยากจน ดังนี้ 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และการใช้ชีวิตในสังคม 2) อะไรเป็นสิ่งที่กระตุ้นนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกอนาคตของผู้เรียน 3) สิ่งที่นักศึกษาจะเห็นคุณค่าของปริญญาโดยเจาะจงที่โปรแกรมที่แต่ละบุคคลใช้ศึกษา 4) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความรู้สึกส่วนตัวของนักศึกษาและการเลือกทางชีวิตเมื่อเทียบจากความแตกต่างทางเพศหรือไม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน เป็นชาย 31 คน และ หญิง 29 คน และผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) มีความเชื่อในโชคชะตา และพรหมลิขิต 2) มักจะมีรูปแบบความยากจนในโรงเรียน ที่บ้าน และเพื่อนบ้าน 3) ภายใต้การกดดันจากครอบครัวมักจะทำให้ผู้เรียนตัดสินใจไม่ดีเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพและชีวิตในชุมชน 4) เป็นเหยื่อของการเรียนรู้ที่ไม่มีการช่วยเหลือ 5) มีความรู้สึกสิ้นหวังอย่างรุนแรง 6) เข้าร่วมในการควบคุมการเติบโตและโปรแกรมควบคุมการผิดปกติที่โรงเรียน 7) มีความต้องการโปรแกรมส่วนบุคคลที่เน้นความต้องการของนักเรียนที่ยากจน 8) ต้องการความเข้าใจที่ดีขึ้นและการฝึกอบรมครู 9) ต้องการให้ครูมีความคาดหวังที่มากขึ้นสำหรับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่ผู้เรียนจะตัดสินใจเลือกศึกษานั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างซึ่งจะแตกต่างกันไปตามบริบทซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีก็อาจจะมีปัจจัยแตกต่างกับสถาบันอื่น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาและนำมาอภิปรายโดยเทียบกับงานวิจัยของสถาบันอื่นๆ